Контрольный экземпляр

КХОАНА, 15 ИЮНЕ —

СОВЕТАШКА ХОРЖАМАШ

КОММУНИСТИЙН ПАРТЕ БОАЦАРИЙН БЛОКА ТIЕХЬА МАССАНЕ А КХАЖ ТОССАРГБА ВАЙ!

Масс а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

Серло

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадуьл 1923 шера дена ● ШОАТТА, 14 июнь, 1975 шу. ● № 72 (5143). ● Мах 2 кеп.

СОВЕТСКИ НАЬХА МАШАРЕН ИРАЗЕН ДУХЬА

ХАРЖАРХОЙ Л. И. БРЕЖНЕВЦА ВIАШАГIКХЕТАР

13 июне съездий Кремлевски Двореце Москверча Бауманск хоржамий округа харжархой хоржамашта хьалхара собрани хилар РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидатаца Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Генеральни секретараца Леонид Ильич Брежневца вIашагIкхетара хетаь.

Собране дакъа лоацараша чIоагIа тIоараш тохаш тIайнан новкъостий Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев.

Царца цхьана президиуме ба СССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела заместителаш, СССР Министрий Совета Председатела заместителаш, СССР Лакхехьарча Совета палатай председателаш, КПСС МГК бюрон Моссовета исполкомен членаш, партийни, советски, общественни организацей болхлой, производстве хьалха латтараш, военачальникаш, Iилмани культурни деятелаш.

Хоржамашта хьалхара собрани хьайийлар КПСС Бауманск районна хьалхарча секретара В. Н. Макеева. Тахан Бауманск района къахьегамхой, берригача москвичий, аьлар цо, дог тохадолийташ дега гIозен йоккха событи я — вай вIашагIкхет Российски Федераце Лакхехьарча Совета депутаталла волча воай кандидатаца КПСС ЦК Генеральни секретараца новкъостаца Леонид Ильич Брежневца.

Депутатех советски наха гу халкъа хьашташ кхоачашдара берригa низ дIалу шоай бакъбола виклаш, паччахьалкхен Iедала лакхехьарча органашка хорж шоай Даьхен дикагIбола къонгаша мехкарийи, Коммунистически партена, цун сийлахь-йоккхийча идеалашта мутIахь бола. Ленина гIулакха духьа, советски халкъа ираз духьа шоай деррига вахар дIадала кийча бола нах.

Халкъа кандидаташта юкъе эгара хьалха цIи яьккхар Леонид Ильич Брежнева.

Дукха веза Леонид Ильич, йоахар дIахо оратора, цIенача дег тIара доагIа баркал дIаэша тхогара столица Бауманск хоржамий округе гIолла Российски Федераце Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат хила хьо раьза хиларах.

Коммунизм толаме хьалъеш боаллача вай мехка карагIдийнараштa юкъе боккхача лоархIаме дакъа дихьад Леонид Ильич Брежнева — Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Генеральни секретара, Коммунистически партен советски паччахьалкхени, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн болама гIорваьнача деятела.

Вай парте, цун Центральни Комитето, Леонид Ильич Брежнев керте латтача Политбюрос майрра хьалхашка а уттаю, дерригIен тIатеIIан вахаре кхоачаш а ю вай общество экономически дегIаяхара Iалаьмате йоккхий планаш. Леонид Ильич Брежнева къамаьлашен балхашен белгалъяьхача лоархIамегIарча проблемаша доккха дакъа юкъехьу коммунизм хьалъяра теорена практикане.

Коммунизм хьалъяра декхараш толаме кхоачашдара новкъостал ду парте мехка вIаштIехьдаьккхача сатийна хIама хьакхоллача атмосферо, чIоагIа принципиальни йола кадраш лархIаро. Цу дерригнех болх беча ленински стиль сал вай. ХIаьта эгара а хьалха ишттa стиль йолаш хилар ца белгала ба Леонид Ильич Брежнева ше бу дуккхача оагIорахьара болх.

Нахаца айхха йийна, цар опытаца знанешцен чIоагIале лувца, нах вIашагIтоха, цар низ хьалхашка латта декхараш кхоачашдара тIаберзабе дика ховш, цIенхаштта кулгалхо, йоакхо ю воспитатель, терко еш, гIулакха кийча вола саг ишттa воа вай партена, вай халкъа новкъост Брежнев.

Вай парте, цун денал долча штаба — Ленински Центральни Комитета, новкъост Леонид Ильич Брежнев керте латтача Политбюрос беш бола хьинаре болх, кхоана хургдар ховш хилар, вай мехка коммунизм котъялара эша чулара меттел арахьара а дика хьалаш Iалашдара деррига неш исторически декхар хадданзен бIубеннен кхоачашдеча Советски Союза Коммунистически парте ларде латт.

Столица Бауманск хоржамий округерча берригача харжархой цIерагIа, берригача москвичий цIерагIа В. Н. Макеева новкъост Л. И. Брежневна ловца баьккхар КПСС ЦК Генеральни секретара сийлахьча гIулакха тIа цо берке болх бар, чIоагIа вахцIена волаш из вахар, коммунизм хьалъяра декхараш кхоачашдеча, социалистически содружество чIоагIъеча, дунен коммунистически болхлойн болам чIоагIбеча, деррига дунен тIара машар бахьан долаш лоаттабеча къовсаме керда доккхий толамаш дахар ловш.

Къамаьл де дош лу депутаталла кандидата доверенни счетно-аналитически машиний завода шлифовщика, коммунистически къахьегама ударника В. В. Пушкаревна.

В. В. Пушкарева гулбеннарашта дийцар Л. И. Брежневна партийни, паччахьалкхен, общественни балхах.

Са кандидата доверенни саг хиларах тарра доккха сий даьннад, аьлар В. В. Пушкарева, укх лакхача трибуна тIара Российски Федераце Лакхехьарча Совете хIанз хулача хоржамашка вай кандидата, Коммунистически партен Советски паччахьалкхени, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн болама гIорваьнна волча деятела, КПСС ЦК Генеральни секретара, вайна массанена а дукха везача Леонид Ильич Брежневна тIехьа кхадж тассара округа берригa харжархой тIахьеха.

Цул тIехьагIа къамаьл дир Московски Iилма-тохкама телевизионни института директора, СССР Паччахьалкхен преме лауреата С. В. Новаковске, Баумана цIерагIча Московски лакхерча технически училища студенткас Л. М. Потеряхинас, «Моссантехстрой-3» яхача треста № 68 йолча гIишлош еча управлене слесарий бригадира, Слава яхача кхаь ордена кавалера И. С. Герасимова, Бауманск района № 325 йолча школа хьехархочо М. Н. Соколовас. Цар белгалдаьккхар хоржамий кампани йолча хана Коммунистически парте чурен арахьарен политика кхы а чIоагIа хьалъяьца хилар, КПСС Центральни Комитета, КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Леонид Ильич Брежнев керте латтача цун Политбюрос беш бола дуккхача тайпара, цхьан хIамана тIаберзабаь беш бола болх могабеш хилар.

Къамаьлаш даьраша шоай коллективай цIерагIа дукха езача парте Центральни Комитета дош делар пятилетка чакхйоалача шера а пятилетка а заданеш толамца кхоачашъергхилара, вай сийлахь-йоккхача Даьхен долча сийна керда толамаш даьха къахьегамхой парте XXV съезда накъагIоргхилара.

Къамаьлаш даьраша чIоагIа тешаш дийцар Бауманск хоржамий округа берригача харжархоша цхьа барт а болаш чIоагIа хилар хано а вахаро а техка йолча коммунистийн парте боацарийн блока кандидаташта тIехьа кхадж тоссаргхилара.

Къамаьл де дош лу новкъост Л. И. Брежневна. Собране баьхкараша дIаьхдаь чIоагIа тIоараш а деттaш тIаэц из, шевар хьалгIотт.

Новкъоста Л. И. БРЕЖНЕВА къамаьл

Деза новкъостий!

Хьамсара москвичаш!

Мукъаба сона эгара хьалха со юха а Российски Федераце Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла оттаваьча Бауманск хоржамий округерча къахьегамхошта дег тIара баркал ала. Шун тешам болар ленински парте политика, цун Центральни Комитето чакхдоаха гIулакхаш къоабалдар санна лоархI аз.

Дег тIара баркал оал аз укхаза къамаьлаш мел даьча новкъосташта — доверенни волча Пушкарев Виктор Викторовича а хIаьта ишттa новкъосташта Новаковскена, Соколована, Герасимовна, Потеряхина а — сайх лаьца Iимерза дешаш аларах, цар дукхача хIаман декхарийла ву. Аз дош лу шоана, деза новкъостий, советски халкъа хьашташ, Ленина парте гIулакх, коммунизма гIулакх кхоачашделга са деррига вахаре маIан хиниилгах а долгах а.

Доккхал ду аз, планетерча дерригача прогрессивни низашта азамлен машара враза баьхин долаш лоаттабеча къовсама символ а хинна дIаьттача вай сийлахьча столица цхьан районагара депутаталла харжа се оттаварах.

Москва миштта хилча бакъахьа кеташ вай хьалхагIа дийнар дагадоагIаш хиларга доглоахаш ва со. ХIанзале а кIезига хIама даьдац московски партоpганизаце декхар кхоачашдара — Москвах образцова коммунистически город яра. Ший башха-хоза исторически белгалонаш юхе а юташ, дикагIча оагIорахьа сихха хувцалу Москва. Аз дош лу шоана, новкъостий, столица дегIайоалаяра гIулакха Центральни Комитетон правительстван дIахо а эггара дикагIча тайпара уйла тIайохийтаргхиларах.

Новкъостий! Укх тIеххьарча деношка харжархошта хьалхашка къамаьлаш даьд Политбюро берригача членашен, Политбюро членалла кандидаташен, вай парте ЦК секретарашен. БIарчча хьайийцача цар даьча къамаьлашка йийцар вай мехка вахара дукхха оагIош. Цу къамаьлаша хьахьокх чурчен арахьарчен политикера вай ЦК юкъара никъ, вай парте, ЦК Политбюро никъ.

Паччахьалкхен Iедала органашка деш дола хоржамаш вайцига массаза а башха-дикача хьалашка хул, шоай ханара белгалонаш гойт цар. Мехка ерригача республикашка чакхйоалаш латта хIанзара хоржамий кампани яьржай пятилетка чакхйоалача шера, советски нах шоай Коммунистически парте XXV съезда накъабаха кийчлуча хана.

Дийнь ахи таргга шу, дIадьннад нийслагIча пятилеткаx. Уж дар КПСС XXIV съездо хьалхашка оттадаь исторически декхараш кхоачашдара парте, вай болхлой классо, юрта боахама болхлоша, интеллигенце, деррагача халкъо тIагIеттa творчески болх баьшераш. Цудухьа вай ала бокъо я, новкъостий: съездо белгалдаьча деррагача наьхкашка Iалаьмате дукха болх баьб, наьха санна доккхий толамаш даьхад. ДIахьалхашка хьа бокккха гIа баьккхаб вай коммунизм хьалъярга бодача наькъагIа. Вахаро ше дог тешадеш хьахьекхад съездо кийчбаь политически никъ нийса хилар.

Вай промышленность дегIаяра масштабаша, цун динамизм гуш я нийслагIча пятилеткa дий шера вай мехка вахийцача ерригача промышленни продукце объем кхоалагIа дакъа совгIа йоккхагIа хинна хиларах. ХIаьта дуккагIа хьаьача промышленни продукце пхе даькъах дий дакъа совгIа яр къахьегама овсарле лакхъяра чотах яьй вай. Цу тIа дIатIатоха деза къамаи доход яхар санна бола лоархIамегIара вIашагIтеха мехка экономика дегIаяра хьокхам цу шераш ка 26 процент лакхбенна хилар.

Боккха лоархIам болаш да, деррига вай союзни республикаш бIубеннен сихен вIахьалхашкахьа ухаш хилар. Цар нийса вIаштIехьбаьккхаче къахьегамо, цар айхха вIаши леладеча гIулакхаша тешшаме Iалашду XXIV съездо хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашделга.

Вай хIара республике сихха дегIаух промышленность, толашагIа йола техника караерзаю. Цудухьа геттара лоархIаме да хIара республика тороех берригa мохк дегIабоалабера тIа-тIа дикагIа пайда эцаш хилар.

Доккхий толамаш даьхад вай юрта боахамо а. Шоана ма харра, 1972-гIен 1974-гIен шераш хеоттамгa дийлача цхьаккха аьттув боацаш хиннадале а, укх тIеххьарча дий шера хIара шера юкъера даьрхIача даькка ялат хьалхагIа дIаяхача пятилетке юкъера лаьрхIача даьккхачул 24 миллион тонн дуккагIа хилар.

ДIадахача дий шера дуккха а ондагIа хинна украински казахстански каравашi. Къаьстта маьхе да, ялат гулдара шоаш яьха рубежаш цу республикай ялат кхедераша бIубенна дIачIоагIъеш хилар. Боамби лелабеча вай ерригача республикаша, хIаьта эгара хьалхарча аргIанна Узбекистано а, хIанз шерра-шера боамбе хьувкъам геттара лакха кхебу. ДукхагIа гулъю из геттара маьхера культура. Из вай боамби лелабераштa карагIдьнна доккха хIама да, из дика ца хета а, аз-м аргдар, цу гIулакха сийна тIоараш ца тоха а йиш яц. Толамаш даьхад Закавказьян Молдавен — сомий бешамаш лелаераша, баьцадаараш леладераша, комсаш лелаераша. Во ца ухаш дегIаух хьайбай боахам а.

Дий шера хьайбаш, масала, мехкарча колхозашкен совхозашкен 10 миллион совгIа тIакхийттад, е 14 процент. Дика лелабу юрта боахам Белоруссе, Прибалтийски кхычен республикашка.

ТIайоагIача хана къаьстта боккха лоархIам болаш да хIанз мехкарча масса йолча районашка хIана дац аьнна доккхий мелиоративни балхаш делга. Уж деш да Российски Федераце, Поволжье, масала, къаьстта дукха де доладеннад уж: Россерча хиш дехкача деррига лаьттаех дийлагIа дакъа цига да.

Укх шерарча гIулакхех аьлча ерригача республикаша кхоачашъяьй ялатен технически культураш дIаера план. ХIанз гIулакх ялат чуэцарга кхоачаш латт. Къаьстта лоархIаме да цу бехктокхамерча хана юрта къахьегамхоша дIадахача дий шера санна хьинар кхо ца деши къахьегам дика вIаштIехьбаьккхаи къахьегар.

Шоана ховш ма хиллара парте XXIV съездо чIоагIа боккха теркам тIабахийтар халкъа хьал-торо лакхъяра долча декхара. Съезда оттадаьчунга хьежжа ерригача нийслагIча пятилеткагIа ца хадлаш лакхлуш латт къахьегамхой доходаш. Дикка дукхагIа хулаш латт нахага доккха товараш. Дукха да наха чубаха цIенош хьалдеча деш дар а. Пятилетка дий шера хьалдаьд 436 миллион квадратни метр йола наха чубаха цIенош. Духхьала укх шера керда квартираш эцаргья е шоай вахара хьалаш тоадергда 11 миллион гаргга хIана бац аьнна болча советски наха. Вай кхы дIахо а эшаш йола йоакхо ергья мехка наха чубаха цIенош хьалделга дегIадоаладара.

Новкъостий, шу ди даьча вай кхаж тоссаргба Российски Федераце Iадала Лакхехьарча органа кандидаташта тIехьа. Сийдолча шоай революционни, къахьегама, тIема традицешна тайп-тайпарча халкъаштен къамаштен юкъе дола вошал эггара хьалха дунен тIа дIахьехкача цо доккха дакъа лоац вай Даьхе коммунистически хьисапе эргайоаккхаш тоаяра.

Паччахьалкхено эзача ялата пхе даькъах кхо дакъа гаргга дар хIана дац аьнна, мехка лоаладеча болатах ах совгIадар, вайцига деррига доаккхача мехкдаьттах 80 процент совгIа дар советски Россе лушда.

Российски къахьегама болламаш, аз бувцараш Москверен, Ленинградерен къахьегамхой ба, кIезига моттигаш нийслаш цар хьокхам а телаш, царна берригача вай мехкара къыбараш нийслуш. ХIанз а москвичаша ханал хьалха бувлаш кхоачашъеш латт пхе шера план. Мишта доккхал ца деш Iергва цар толамех, мишта хоаста ца еш Iергва Московски партийни организаци — Москверен Ленинградерен берригa къахьегамхой, цар къахьегами цар толамашн бахьан долаш.

Вай деношка эггара къахьегагIа гуш дар да — Къилбаседа Малхбузен СибарегIен мехкдаьтта доалла районаш сихха дегIаухаш хилар. Доакхаш дола мехкдаьттен газн тIа-тIа дегIаухаш хиларо тIахьех йоккхий мехкдаьтта чакхдоаха предприятеш, химически индустри укхаза вIашагIйоллара, городаш хьалъяра, автомобильни наькъаши машиннаькъаши дахкара. Вешта аьлча дIаяхача хана эрий хила моттиг духхьала вай бIаргашта гуш мехка йоккха индустриальни район хулаш латт.

Укх пятилетка толамаша хьахулийт тIайоагIача пятилеткагIа кхы а доккхагIдараш карагIдувлийтара дола хьалаш, тIаккха, — дIахо вай халкъа вахар тоадар.

Геттара доккха декхар да советски халкъо кхоачашде дIадоладеш дар — аз-м аргдар, из да Российски Федераце Iаьржа доацача лаьттаэ зонера йоккхий юртбоахама районаш бокъонца йIаьхий елга.

Iаьржа доацача лаьттаехи шу деша хьакъехьа ЦК-и СССР Министрий Советен яьча решенеш тIен кIезига аьннадац хIанзле а. Из ишттa дале, цох на аьлча сона магац, хIана аьлча из Iалаьмате лоархIаме дош да боахама а политически а даькъе. Цо хьахьокх хIанз мел доккхий да вайна карагIдьннараш.

(Йистедоалар 2-ча оагIо тIа).

ХАЛКЪА КАНДИДАТАШ

Кхоана, кIирандийнахьа союзнин автономнин республикай Лакхехьарча Советашка, къахьегамхой депутатий моттигерча Советашка хоржамаш ду.

Къахьегамен политически хьинар Iалаьмате чIоагIа айденнача, деррига халкъ ший дикагIболча къонгаштей мехкараштей тIехьа кхаж тассара кхотаденнача хьалашка накъабаьхкаб республика къахьегамхой РСФСР-а, Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Советашка, къахьегамхой депутатий моттигерча Советашка хоржамаш деча денна. Хоржамашта сийна къахьегама толамаш даьхад Нохч-ГIалгIайчен болхлоша, колхозхоша. БIарчча хьайийцача продукцена реализаци яра объем 102,6 процент кхочашъяьй республико, къахьегама овсарле лакхъяра план — 101,1 процент. Союзни доале йолча предприятеша 101,8 процент кхоачашъяьй продукцена реализаци яра объем, республика доале яраша — 104,9 процент, хIаьта республика Министрий Совета чуйоагIаш яраша — 103,8 процент. Дика камаьхал йоалаш чакхбаьккхаб укх шерара пхи бутт республика дуккхача колхозийи совхозийи коллективаша.

ХIанз хьатIаьтта хоржамаш вай мехка общественно-политически вахаре Iалаьмате йоккха событи я. Хоржамашта кийчо яра республике шерра организаторски а, политически а болх чакхбаьккхар, из берригa а тIаберзабаь бар КПСС XXIV съезда решенеш вахаре кхоачашъяра, тIадоагIача шера хургйолча мехкарча коммунистий форума къахьегама совгIаташ кийчдара.

Советий органашка хоржамаш делга — из паччахьалкхен кулгалдеча дуккха нах юкъеозара лоархIаме гIулакх да. Мадарра аьлча, Советий Iаьдал ше къахьегамхой творчески хьинаро хьаллоаттадеш да.

В. И. Ленина Советий Iаьдалах яьхад, из массанена дийла, деррига а гучахьа деш, наха хийра доаца, нахагара хьадоагIаш дола, боккъонцен юкъарчал доацаши халкъен цун лоIамен орган я. Советий лоархIам шерра-шера лакхлуш болIа. Цу деша къаьстта теркам тIаахийтаб Коммунистически парте КПСС XXIV съезд хинначул тIехьагIа. «Къахьегамхой депутатий юртарчен поселковни Советий болх тоабарах», «Къахьегамхой депутатий районни городскойн Советий болх дIахо тоабара де дезарех» аьнна КПСС ЦК тIайийцача социалиста масса оагIонтахьара эргабаьккха тоабир цу органий болх, чIоагIдир цар финансови а материальни а хьалаш, хIама довзаши тIадиллача гIулакхах дика ка йоалаши бола дукха керда нах херждаб Советашта кулгалдеча. Депутатий сий а, бехктокхам а айбара тIадерзадаь дар 1972 шера СССР Лакхехьарча Совета сессе тIайийца «СССР Къахьегамхой депутатий Советий депутата статусах» дола Закон а.

Цу дерригнех къахьегамхой депутатий Советий лоархIам дикка айбир, цар харжархоща лоаттаду бувзамаш чIоагIдир. ХIанз шоаш беш бола болх наха дикагIа дIабовзийтилга, партен правительстван решенеш кхоачашъяра лоаттабу тIахьожам чIоагIбелга, къахьегамхой заявленеш, письмош, жалобаш таххара дукхагIа теркам тIаухийтилга Iалашдаьд Советаша. Укхад хьалха дIадаха хоржамаш деча хана шоашта денна дуккагIдола наказаш кхоачашдаьд депутаташа.

КарагIдаьннарех вай доккхал ду, бакъда, кхоана вай хоржаргболча кердача депутатий хIанзалча хьаIоаьча балха дикача опытах коргIортилга а еш кхи а хьинарегIа болх бе безаргба экономика, культура айяра, бахача наьха хьалаш тоадара.

Паччахьалкхен кулгалдеча органий балха хьинаре дакъа лоацаш, шоашта харжархоша тIадехка гIулакхаш кхоачашдара низи хан ца кхоеш хьабоагIа республика Лакхехьарча Совете депутаталла харжара кандидаталла оттабаь Грозненски района «Горячеисточненский» совхоза трактористка Дудуркаева Камета Амхадовна, Малгобек городерча № 3 йолча школа хьехархо Коригова Закречун Iайшет, «Красный молот» завода котельщиний бригадир Рыженков Николай Георгиевич, ишттa кхыбараш. Вай царех ишта ях цар хьалха а халкъа тешам цIаккха ца боабеш Советий органий депутатий декхараш цIена кхоачашдеш хиннадаь.

Шоаш депутаталла харжа кандидаташ оттабаьраштa тIехьа кхаж тоссаргба кхоана вай мехкарча барайтта шу даьннача маIа а кхал а мел волча саго, цун цIека бос а къам а моллагIа дале а, моллагIа ду лелабеш из вар аьнна дынах ца теша, вар аьнна. Из деррига даим ишта хинна а хила дезаш а санна хет къонача харжархошта, бакъда ах бIаь совгIа шу хьалха хиннараш дага доагIараштa-м хетац из цу тайпара. Урнашка бюллетенеш Iочутоссача хана хIанз а тIехьа дог тохадале хул Советий Iаьдал мел хала даьккхад ховш бола къоаной, царна йицъеннац паччахьа ханара къен мискачен наьха цхьаккха бокъо йоацаш хинна къиза зама.

Ишттa, къахьегамхой бокъо хьалъоттийташ яц капиталамехкашкара буржуази тахан а. Тайп-тайпара цензаш уттаярца дукха мугIарера нах хоржамашка дакъа лаца йиш йоацаш бутт цига, хьал дарий Iаьдал хьаллоаттадар духьа деш да из.

США конгрессе 184 банкири, бизнесмени, 57 дукха латташ дараши ба, хIаьта цаI болхло вац. Кхалнах буржуазни парламенташка хIанз а тIехьа наггахьа мара нийслац. Вай Советий дукхагIбола депутаташ къахьегамхой ба, хIаьга царна юкъе кхалнах аханега дIакхоачаш ба.

Цу дерригнех доккхал а деш боккхача безамца шоай кандидаташта тIехьа кхоана урнашка бюллетенеш Iочутовсаргда советски наха. Цо цIаькха а хьагойтаргда коммунистийн парте боацарийн блока барт-цхьоагIо чIоагIа хилар, советски наха Коммунистически партена гонахьа кхотабенна а цун чурен арахьарен политика къоабалъеш а хилар.

РЕСПУБЛИКА ФЕРМАШКА

ГIУЛАКХАШ БЕ-БЕ ЛЕЛ

Шалински района «Джалка» совхоза № 1 йолча шурий-товарни ферма коллектив декхарийла яр укх шера пхе бетта 267 тонн шура яккха. Цхьабакъда цу юкъа доахангара яьккха шура 188 тонн мара яц. Вешта аьлча, паччахьалкхена дIа ца луш йисай 79 тонн шура.

Ферме дукха ба шоай декхарех лоархIа ца беш бола доаркаш. Бакъда, болаш ба хьокхам эца мегаргбараш а. Царех ший группера доахангара шура яккхара ах шера план кхоачашъяь доярка Шахидова Зарет. ХIанзле а хIара Iаттагара 1368 килограмм шура яьккхай цо. Ишттa шура яккхара ах шера планаш кхоачашъяьрех ба доаркаш Тунчиева Яхийта, Хатаева Нахапу, Хизриева Зулай.

ХIаьта, № 2 йолча шурий-товарни ферма болх дикагIа вIаштIехьбаьккхаб бригадира Бачаев Хьамида. ДIабахача пхе бетта ферма коллективо 163 тонн шура яьккхай, планагIа 150 тонн йолча. Хьайбаш леладераша кхоачашъяьй паччахьалкхенга шура йохкара план а. ПланагIа 128 тонн йолча, дIаеннар 132 тонн шура я.

Из толам боаккхача дика дакъа юкъедихьад доаркаша Яхихапова ТIауса, Альвиева Деше, Хаджимурадова Камас, кхычар. Царех хIаране кхоачашъяьй шура яккхара ах шера планаш.

Шоайла яхь лелаеш ба №№ 1, 3 йолча шурий-товарни фермашкара болхлой. ЦхьоалагIча ферме санна во вIаштIехьбаьккхаб кхоалагIча ферма хьайбаш леладерий болх. Укхаза доаркашта, скотникашта юкъе йоагIIача беса социалистически яхь лелаяц. Хьалхе лелаераштa моральни материальни поощрени елга вIаштIехьдаьккхадац. Цу бахьанашa тIехьатетт ферма болх. Цудухьа цо кхоачашъяьяц шура яккхареи из паччахьалкхенга йохкареи пхе бетта план. Яккха езар 336 тонн йолча, пхе бетта яьккхар 276 тонн шура мара яц.

ХIанз баьца тIа дажаш да совхоза доахап. Шоашта тIадиса паччахьалкхен декхар кхоачашдара деррига низаш тIадерзаде деза хьайбаш леладераша.

М. ЭПЕНДИЕВ.

МАШАРЕИ СОВЕТСКИ НАЬХА ИРАЗЕИ ДУХЬА

Новкъоста Л. И. БРЕЖНЕВА къамаьл

(Йистедоалар. Долалур 1-ча оагІо тІа).

Мехка хІара вилагІвола гражданин Іаьожа доацача лаьтташка вахаш ва: укхаза да Российски оахача лаьттаех 24 процент дар, эрсий исторе юкъе дукха сийдола оагІонаш юкъейихьача цу йоккхача коая торонех геттара кІезига пайда ийбаьб. Къаьгта аьлча тоъаш хиннадац низаш а средствош а. Кхидолча эшараша хьалхара теркам тІабохийталга дІадехар.

Вай халкъа сийлахь-йоккха котало хургья Байкало-Амурски магистраль йилларах.

Тахан БАМ деррига калкъа бакъйола гІишло а хинна дІаэттай. ЦІаьхи советски наьха башха дика традици — Турксиба, Магнитка, ДнепроГЭСа, Комсомольск-на-Амуре традици — доккха гІулакх чакхдаккхара массаза а цхьана отташ хилар чІоагІду.

Цу коая йІаьхийча ресурсашке, цун Іалаьмата йоккхийча Іалама гаьнашка бода никъ хьа а беллаш вай дІадоладу ерригa из йоаа боахама духьа каравоазаяра. Шераш дІаухаргда, хІаьта СибарегІен къилбаседа малхбоалехьа, хІаьта иштта Дальни Востока къилбаседа районашка вІашагІйохкергья керда йоккхий культурни, промышленни центраш.

Дикъ шера БАМ хьалъеча аьчча дуккхача балхаша къаьстта чІоагІа белгалдоаккхаш хьахьокх из сийлахь-йоккха гІишло хьалъечара ерригa проблемаш хьаькъалца къоастае езаш хилар. Хьалхашка латта дешаш къестаде деза Іалама халонашца нийсулча гІулакхашца дІатарде а ца гІерташ, уж къестаде деза из йоккха район комплексни дегІаккхулара йола перспектива нийсея. Іилман лаьра тІа чІоагІъяьи хилар вага а кхоабаш. ХІанз укх гаргарча хана вай хаьдда къоастаде дезаш да мадагІа минерально - бедален кхийолен ресурсаш хьалхарча аргІагІа халкъбоахама оборота юкъеоза езаш я. Къоастаде дезаш да, мичахьа мадагІча моттигашка эгтара пайданегІа хургья городаши болхлой поселкаши хьайча.

Деррига уж дешаш нийса къоастадар дуккхача даькъе тийша да планово - экономически органашен проектни организацешен беча балхах. ТеІаме ала йиш я цар лоархІами бехктокхами вай коммунистически гІишло хьалъеча ца хаддаш дегІаухаргба аьнна.

БАМ-е балхаш дІадоладенвад, шига кхетам луш, чІоагІлуш, халонаш да Іомалуш ба кхташ эзараш, хІаьта касста уж хургба бІаьш эзараш кавий нах. Цар да езараш кІезига халонаш яц. ХІаьта, вай тийша да, новкъостий, цар из кхоачашдергхиларах — сийленца кхоачашдергхиларах.

Деррига хьайнцача, новкъостий, укх тІехххьарча шерашка даьча балхий итогаш а еш, вай ала йиш йолаш да: КПСС XXIV съезде оттадаь декхараш кхоачашдеш да — уж во а кхоачашдац.

Из дац, ховш ма хиллара, деррига а вайнга вайна ма хеттара дел яхилга. Кхоачамбоацараш а халонаш а я. Парте Централни Комитета Правительствана гуш я уж, оарцагІа йоах вай кадраш, городий а юртий а къахьегамхой уж дІаякара.

Вахар а вахар да, новкъостий. XXIV съезда решенеш кхоачашъяра тІехьа болх а беш цу шерашка вай дерригаш дуккхадар де Іомаденнад. Промышленности юрта боахами дегІаахара белгалонаши перспективаши кІоаргагІа йовза гІерт вай. Къахьегама овсарле, фондоотдача, производства эффективность лакхъяр санна йола вай хинаре лоархІамегІара проблемашта тІехьа айхха балхаш де доладенвад. ЦК кхаь Пленуме вай уж темаш йийца яле а. Уж боккха лоархІам болаш я, юха а уж хьоахайнча хІама доацаш йоккхий я. Дувцар духьала таханарча денех лаьца дац, вай Даьхен кхоане а я юкъаш яр. Нийслуш дола декхараш кхетамца къоастадаро кхы тІа а йІаьхий торонаш лургья, царех пайда эца йиш хургья, вай халкъа долча беркатан иразан.

Вайна хьалхашка латтача Іалаьмате йоккхийчеи чоалханейчен проблемаша кадрашкага тІа-тІа дукхагІа дІадех станока тІа е комбайне штурвале болх беш вале, Іилман болх беш е министерствана кулгалдеш вале, общества хІаоа плана ший балха тІехьа хІанзарча хьалашка шийгара ше дІадехачун боарам юкъча бесса хила безилга.

Беррига вай халкъа боахам дегІабоалабара юкъмоттигера проблема я беча берригача балха дикал лакхъяр. Из доагІаш да вай планий дикалеа, веша аьлча уж ма йоагІарея вІашн нийсьлни оттаярах. Из доагІаш да доалдара балха дикала а производственни аппарата юххьанцарча звеньяшкара центральни боахама органашка кхачалца йолчара а.

Из ала доагІа къахьегама дисциплина чІоагІъярах а аракецача продукце дикал лакхъярах а.

Вай Іомадала деза хьалхашкахьа дІахьежа, эгтара дукхагІа пайда юхалургбола къаьстта перспективнегІа йолча производствашта финансови а материальни а ресурсаш тІаерзае Іомадаланза даргдац вай, хІаьта из де вай Іома а лургда. Полаш йолча производственни мощностех биззагІа пайда эца, дІайохийташ йола бедали материалаши кхое, кердагІа а толашагІа а йола технологи производствана сихагІа юкъехахьа декхаьийла да вай. Кхетадеш ма-хиллара, из деррига а чоалхане гІулакх да, цхьабакъда, из динза даргдац. Из хургда опыт йолча вай кадреех а вай Іалаьмате йоккхийча материальни гаьнаех а нийса пайда эцилга. Из ца дича боахама эффективностах долча хабарех хьабала хайра пайда бац.

Новкъостий! Парте ЦК Пленумий решенеш, Централни Комитето партеген халкъаген даь кхайкавал, 1975 шерен йісларІча пятилеткан планаш кхоачаш а тІехккхоачаш а яра деррига низаш оарцагІдаха, берригача вай балха дикал а эффективность а лакхъе аьнна баь тІахьехам — цу дерригане а чІоагІа лакхдир мехкара политически къахьегамен хьинар.

Пятилетка шерашка къаьстта низ болаш чІоагІа яьржар социалистически яхь. Цун формаш а чулоацам а хІана дуккхача даькъе керда ба. Мохк дегІаахара боарамо, вай кхоанено дІадехарша ма-яххара а ба. Яхь лоаттаерий девиз хІанз духхьала хІама дукхагІа хьадар хинна ца Іеш кхы а дикагІен дарегІен хьадар да.

Шерлуш латт москвичаш — Бауманска района къахьегамхой хІаьта а инициатораш а хинна дІаболабенна башха дика, беркате бола къахьегамца коммунистически гІулакх доагІаш хилара тІехьара болам. ХІанззе а миллионаш болча наха доккхал а деш, йоагІа а йоагІаш лелаю коммунистически къахьегама ударник яха сий дола цІи.

Ховш ма хиллара, Владимир Ильич Ленина геттара боккха теркам тІабохийташ хиннаб къахьегамца коммунистически гІулакх доагІаш хилара хьакъехьара кхетам балара. Цо тІагІертта дІадехаш хиннад: «Шоай хІара денна болча балха тІехь болхлошен ахархошен бокъонца хьадеш долча цхьан кердачоа дукхагІа теркам тІабохийтилга. ДукхагІа тесхе хьажа из кердадар мел коммунистичнида» (КПСС, т. 37, 91 оагІ). Вайна дагадоагІа из Ленина васкет, из кхоачаш а ду. Аз доаладаь Владимир Ильича дешаш юкъарчал доацаш шийга аьнна долча вай кепа йозоно меттел, вай ерригача парте а ший керттера декхар лерхІ вай беррига балха дикал тоаярах. ТІаккха дІахо а вай халкъа вахар тоадара тІадерзадаь хьалхалаттарша дІадоладаь бокъонца дола а пайдане а гІулакхаш ма-могта йогадарах, хьаллацадарах, доаржадарах.

Советски къахьегамхой кердача тІехьено дакха айнь лоттаю хьалхарча пятилеткай турпалаша хьалъайнь байрах.

Иштта из хилар бакълеш бешй. Масала, шахтерски къахьегама хьалха латтарий башха дика болам — цхьаи механизирований очистной забой чура дийнахь - бус эзар а дукхагІа а тонн яккхара тІехьара болам. Парте ЦК решене тІа аьнадар цу болама юкъе дакъа лоацараша шенхашитта лоаттаю технологически къахьегамен дисциплина, хьахьокх бокъонца йола къахьегама турпалал, балха мах карло, производства кхоачамаш гучадахара говаал.

Социалистически Къахьегама Турпалаша новкъосташа Кузбассерча Смирнова, Донбассерча Мурзенкой, Чиха, Таценкой бригадаша шера хІарене миллион тонн совгІа кІор баькхаб — дІаяхача хана йоккхийча шахтай коллективашта мара карагІдала низ кхоачарбоаца хІама да из.

Хьалхалаттарий инициатива хьаллаьцай мехка ерригача кІор боакхача бассейнашка. Яхьа цу кердача формана юкъе дакъа лоацача йинъ бІаь совгІа йолча бригадо дІадахача шера халкъа боахама дезар лаьттан кІалхара боакхача беррига кІорен сланцайн дикъагІа дакъа совгІа. Иштта йола бригадаш дукхагІа хул, тІехь-тІехьа шерлу из болам.

Гой шоана, новкъостий, из да практике къахьегамца коммунистически гІулакх доагІаш хилар! Шеко яц хьалхалаттарий — шахтерий опытах вай промышленноста кхыча доакъой а беррига халкъа боахама а къахьегамхоша пайда эзаргхилара а эца безаш хилара а.

Пятилетка хьинарерча къахьстама хьалхарча мутІарашка ба вай кагирхой. Вин бІаь эзар комсомольцо, къонача къахьегамхочо, шийтта эзар комсомольско - кагирхой коллективо хІанзле а кхоачашъяь пятилетка задание. Сий дола гІулакхаш дІадоладераш Se Москван комсомольцаш, кагирхой, царца Бауманска района бараш а. Стахановски хьисапе, коммунистически хьесапе къахьегаргда аьнна бенна дув — московски комсомольцаша бенна дув чІоагІа хьаллаьцар Ерригсоюзни комсомольски собранеца юкъе дакъа лоацаш хиннача 48 миллион саго. Воай башха дикача кагирхоша кхы а керда доккхий толамаш дахар довш ловша боаккхаргба вай, новкъостий!

Деза новкъостий! ХІара денна йоакхо ещ, хІара денна дукха гІулакхаш деш вай массаза а кхец цхьаша йола факташи воашта гонахьара явленеши вІашагІтоха. Советски наьха обществени балха образецаш бІаьш а эзараш а я. Таханара вай болхло, советски колхозхо, советски интеллигент — из ший къахьегамца кхетаме а инициативни а гІулакх леладаь ца Іеш, доагІаш ма-хиллара, кхы а шерагІа хьашташ — ший предприте, района, области, республики, ерригача ший Даьхен хьашташ дола саг ва.

Цунца гу вайна воай парте наха идейно - политически кхетам балара хьакъехьа хаддайза беча бокхача балхах хьахинна хаьлда дола беркат. Юххера а массе а лостамашка вай дІахьалхашка ахара керттера бахьан да къахьегамхой идейни тешилга, цар политически сакхетам лакхлуш хилар.

Идейн хилар — из да ший къахьегамах сийлахь - доккха юкъарча гІулакха — коммунизм хьалъяра дакъилг лоархІилга, поэта дешаца аьлча, «са къахьегам са республика къахьегам чу бос» аьнна хеташ а уйла йолаш а хилар.

Из да эгоизм, кердачоа тІа ца кхувлга, ледара, кегавенна, шийна хІама лехача кхи бала болаш, хІамилг яккхара тІакхувш хулга ловргдоацаш хилар.

Из да шийгара а кхычаргара а къахьегама дисциплина цІенхаштта леладелга хьадеш хилар, хьаьй, инициатива, ший низ а хов а кхо ца деш болх бар.

Из да ший сийлахь-йоккха социалистически Даьхе чІоагІа езаш хилар, вай толамаш — из чІоагІача машара тІехьа, кортамукъала тІехьа, социализмана тІехьа дерригача халкъаша лоаттабеча къовсама юкъарча гІулакха юкъе лода дакъа долга довзаш ше хилар а.

Кхыча дешаца аьлча, новкъостий, идейни хилар — из да коммунизмана тІехьа, цун сийлахь-йоккхий идеалаш котъяхара тІехьа денал доладеш сакхеташи къовсам лоаттабу саг хилар.

Вай социалистически общество дукхагІа тоа ме ду из ше дегІаакара лакхагІча дагІа тІа — коммунизмага йоал, цунца лакхлу вай гражданий, къахьегача коллективаши а бІарччача халкъа а общественни хьинар, цунца паччахьалкхен гІулакхашта довл дара шерагІа я дукхагІа а юкъебола къахьегамхой. Цунца да вай общественни дегІаакара лоархІамечарех дола цхьа закон. Из да а да социалистически демократи дегІаакари эргаювлаш тоаялари, хІаьта цул эгтара бокхагІа лоархІам а бу вай парте.

Гражданий общественно-политически хьинара эгтафа лоархІамечарех цхьа форма я вайнга Советаша беш бола болх.

Советий болх тоабара, халкъацара цар бувзамаш чІоагІдара вай парте массаза а йоккха терко яь, я а ю. Укх тІехххьарча шерашка тІаьйдар Советий болх тоабара тІадерзадаь дола дукха керда законаш. ХІанз уж кхоачашду, вай тІатІертта хьадех советски органий лоархІами бехктокхами дІахо а лакхбар, цар балха демократически принципаш дІахо а дегІайоалаяри кІоаргъяри.

Советий балха толам балар керттерча даькъе тийша да, бакъдар аьлча, шоай декхараш депутаташа кхоачашдеш хиларах.

Совета депутат хилар — из сий дола, бакъда цунца цхьана геттара бехктокхаме, чоалхане болх ба. Депутат вайнга Іаьдала органешка ший хоржамий округерча къахьегамхой хьашташ уттадер а бІарчча хьайнача советски халкъа хьашташа ма-яххара парте политика чакхъяхара йоакхо ещ вола, моттиганна паччахьалкхен хьашташ уттадеш вола викал а ва.

Іалаьмате йоккхий бокъонаш еннай вайнга депутаташта. Депутаташа дІадехарийн цар телача предложенейн теркаяв, цар шоай декхараш кхоачашдара новкъостал лар — из законо яхар да. Цудухьа уж лоарзагІа ца доалийташ кхоачашде а деза.

Къаьстта аланза даргдац коммунистий - депутатий лоархІамах, цар авторитета, цар хьокхама лоархІамах. Массаза а коммуниста тІалатт вай юкъарча гІулакха хьалхара боккха бехктокхам. Из бехктокхам коммуниста-депутата, аз-м аргдар, шолхонца хул. Са шеко яц, новкъостий, укх деношка депутаталла харжа кандидаталла оттабьча коммунистех хІаранена из массаза я дагадоагІаргдолгахи социалистически демократи дегІайоалаяра сийлахь-доккхача гІулакха юкъе, вай халкъа Іаьдал дІахо чІоагІдара юкъе шийгахьара дииза дакъа лаца цунна ховргдолгахи.

Деза новкъостий, ца аьлча йиш яц сога, вай сийлахьча Эскара хьакъехьа. Вай эскар — машара эскар, вежарашка долча мехкий эскарашца цхьана цо лораю вай кхерамзлеи вай маьрша къахьегами. Цудухьа вай халкъа дукха деза шоай герзашцара низаш.

Новкъостий! Вай коммунизм хьалъяра аьттув бола машара хьалаш Іалашде дезаш я арахьара нийса политика. Цудухьа кхетадеш да, арахьара политически дешаш, вай чура дегІаахара проблемаш а санна, депутаташта чІоагІа хьашт долаш хилар.

Дунен халкъашта юкъерча гІулакхашна вай партен паччахьалкхенои чакхбоаха никъ дика бовзаш ба. Из социализма ший овлангара хьабоагІаши беррига а советски наьхен социалистически мехкашкарча вай вежарийн маьршача кхоламеча къахьегама хьашташта тІаберзабаьн ба. ЛеррагІа классови бола из дерригача халкъий машара, паргІатон, кхерамзлен гІулакха духьа, цар къаман кхерамзлени социальни прогрессен гІулакха духьа чакхбоахаш а дерригача дунен тІарча дукхагІболча наьха хьашташа ма-яххара а ба. Из политика советски халкъо дег тІарен массане а цхьатарреи хьаллоац. ДІахо а лелергья вай из хьинарен тІагІерттан.

Укх тІехххьарча шерашка дукхача наьха санна, иштта дукхагІдолча мехкий доал деча гІозарий а сакхетам чу чІоагІбеннаб машаре даха йиш хиларах а цул совгІа — даханза дарг ца хиларах а бола тешам. Дунен халкъашта юкъера кхохкам кІаьдбе йиш хиннай дунен арене низий керда соотношени эттандаь. Капитализманеи социализманеи юкъера къовсам тІа дола дешаш герза низаца къоастадундаргхиларга цІенхаштта дагдаха йиш йолаш бац-хІанз буржуазни дунен кулгалхой.

ТІа-тІа шаьрагІа гуш да, шийна а оагІонга дуне хІалакле могаргдолаш боккха низ бола герз долча хьалашка дІахо кхохкам чІоагІбар корта боацаши Іалаьмате кхерамен гІулакх хилар.

Паччахьалкхенаш машаре яхара нормаш хІанзле а чІоагІъяьй шин оагІорахьарен дукхача оагІорахьарен даьча декхар тІадожадеш долча дукхача официальни документашка а хІаьта иштта политически декларацешка а. Бакъдар аьлча, уж деррига хІамаш ши-шегІа хьаьнна дац. «Шийла тІом» дІабаккхаран дунен кердача тІема кхерам кІезигбаран Іалаьмате дукха политически болх бе бийзаб. Ала йиш я кхохкам кІаьдбара даькъе Советски Союзов социалистически содружества кхыча мехкашеи цхьана чакхдаьха гІулакхаш, агрессен тІемеи низашта духьала цар леррагІа лоаттабаь къовсам хоадамболлаш болча лоархІаме хинна хилар.

ХІанз машаре дахарен вІашигІойле йолча тайпара цхьана гІулакхаш леладарен принципаш практически гІулакхаш э даь дІаоттаяра декхар хьалхарча аргІагІа оттадеча хана ву долаш латт дуне.

Бехктокхаме ха я из. Паччахьалкхенийн халкъийн кхелаш шоаех тийша йолаш барша хьахьокха деза шоай дош аьннача хилар. Ма хулий, машара лозунг а кхайкадеш, хабара машаре дахарен кхохкам кІаьдбарен принципашта раьза да шоаш а яхаш, бІарг тІера дІатувлабар духьа из деш, хІаьта ма-дарра аьлча «шийлача тІема» ханарча политикана юха тІабахар догдовхаш, герзаш сихагІа хьадара тІахьехамаш деш, социализма мехкашцара шоай моастагІал гуччахьа хьахьувкхаш бола политикаш я.

Халкъашта дагалаттарашца тарлуш дац цар леладераш. Ма-дарра аьлча царга дулургдолаш дика хІама мичад керда экономически халонаш тІакхоачаелгеи дунен керда тІом хилара кхерам юха тІабоалабелгеи мара. Цхьабакъда массане юкъара кхерамзле чІоагІъяри халкъашта юкъе машаре цхьана леладу гІулакхаш дегІаахари лаьгІделга царга дулургда, нагахьа санна уж шоай ханнахьа юха ца тоxe.

Вахаро хьех: машар бокъонца чІоагІа хилара леррагІен хьалхашка латта дешаш къоастадара тІадерзадаьи къахьега деза паччахьалкхенийн политически деятелаша, кхохкам кІаьдбара духьала бараштa духьала латтеи цул а совгІа цар мукъагІа ца бахен ха дева.

Тамаш ца е йиш яц, малхбузехьарча цхьаболча бехктокхаме ба аьнна хеталуш болча деятелашкахьара кхохкам кІаьдбар пайдана да е зенне да, веша аьлча машар чІоагІлучен тІема кхерам кІезиглуеен хьалашка дахар пайдана да е зенне да яхаш дувца хабараш хьахезача хана.

Цкъаза оал вайга, кхохкам кІаьдбелга пайдана хилар шекон тІа даккха гІертылга, дий хьона, алхха чурча политически, тактически гІулакхашта лаьрхІа да моллагІча мехка аьттехьарча гІозарий безам шоашкахьа баккхар духьа. Цхьабакъда, гуччахьа аьлча, вай дог тийша да, машар чІоагІбар — наьха хІанзарчен тІаккхувчен ноахалашта ссв пІенхашта гІулакх да из цхьа къонъюнктурни уйлаштен шоашта хетараштен дІакарадахийта эттача.

Кхетадеш ма-дарра, вай воай я идеологи, воай да дог тийша хІамаш, цхьабакъда вай теркалду, машар дерригача халкъашта цхьатаррарча боараме эшилга, дунен ядерни тІом хилара кхерам дІабаккхар дезаш ерригa паччахьалкхенаш йолга. Цунах латт машари кхерамзлен чІоагІъяра цхьана хьегача къни керттера лард. Советско - американски юкъмоттига хьакъехьа ше дувцаш, США президента Форда дукха ха йоацаш белгалдаьккхар, «кхохкам кІаьдбар шинна а оагІонна гІойле йолаш хьлар». Цу къамаьла, сога хаьттача, раьза ца хила йиш яц.

Вай чІоагІа латт, кхохкам кІаьдбелга дІахо кІоаргдала йиш йолаши кІоаргдала дезаши хилара уйлан тІа. Цу гІулакха паччахьалкхенаша дедоагІача тайпара теркалде деза оагІоний, белгтала оагІоний хьашташ, цхьан оагІон дарашдаь ца а Іеш, договоргІа декхараш тІаэца деза шоашта шоайла вІашн цхьатарра хургйолаш. Цу ларда тІа, белгтала аьлча, юхь дІайолаьй дунен халкъашта юкъера кхохкам кІаьдбара, хІаьта из гІулакх цу ларда тІа дегІа а ух.

Мукъаба сона, новкъостий, укх трибунера бокъонца кхетадергдолаш дІакхайкаде: Советски Союз, цун Коммунистически парти, деррига советски халкъ хоадамболлаши леррагІен латта а лаьттад, латтарга да дунен халкъашта юкъера хьал унахцІена хилара тІехьа, паччахьалкхенашта юкъера машара бувзамаш чІоагІдара тІехьа, Европера кхерамзле чІоагІъяра тІехьа, Францецара, ВІашагІкхийттача Штаташцара, ФРГ-ецара, Англецара, Италецара, Японецара, цу гІулакха вай шоашца санна вайца долча дерригача мехкашцара юкъмоттиг дІахо тоаяра тІехьа.

Укх гарггарча хана керда боккхен реальни гІа баха йиш хургья, аьнна хет вайна, Европерчен ерригача вай планетерчен чІоагІача унахцІенача машаргахьа.

Из доагІа дукхха а доккхагІа дола балха дакъа хІанзле а даь дьнначен из чакхдаргдола ха гаьна йоацачен ерригача Европа юкъарча совещанена.

Из доагІа Центральни Европе герзашцара низаши герзаши кІезнгдара хьакъехьарча венски переговорашта а — нагахьа санна царца цІенача дег тІарчен нийсен никъ лаьцача, НАТО мехкаша хІанз а тІехьа леладечча тайпара, кхыча мехкапарча гІулакхашка шоай тІема позицеш чІоагІъяра йолча инструментах санна царех пайда эца ца а гІерташ.

Из доагІа Советски Союзан Америка ВІашагІкхийттача Штататштен юкъерча юкъмоттига а.

Из дІахо дегІайоалаяра, Владивостоке вІаштІехьбаькхача барта ларда тІа стратегически герзашта доазув оттадара хьакъехьа яьча соглашенена кулгаш яздела а юкъехьош, советско - американски паччахьалкхенашта керте латтараш керда вІашагІкхетаргхиларца дувзаденна хІанз чакхдаха лаьрхІа гІулакхаш — уж Іалаьмате чІоагІа эшаши лоархамен гІулакхаш да. Цхьабакъда герзаш Іоадарца лоаттабеча къовсама де йиш йолаш мел дар цунца даь доал аьнна хеташ вай вІалла а дац.

Дика ховш да, укх тІехххьарча шерашка яь соглашенеш бахьан долаш цхьадолча даькъе цхьайолча участкашка гера Іоаделга юхаоза вІаштІехьдоалаш хилар, хІаьта цу даькъера социалистически паччахьалкхений лоархІам Іалаьмате боккха ба. Цхьабакъда, халахете а, герз Іоаделга дІадаьккха даьннад ала йиш йолаш дац вай.

Малхбузехьарча цхьайолча паччахьалкхенашка кІиръяь хьалсувсаеш латт тІема бюджеташ. ТІема ведомстваша Іаламаьте чІоагІа къахьег цига законодательни органашка гІолла керд-керда ассигнованеш чаккхьяха гІерташ. ГІулакх кхыча оагІорахьа ласта деза аьнна хет Советски Союза. ТІема бюджеташ кІезигьяра тІехьа да вай, кхыйола державаш из лара тІа а хьех. Вай мохк чІоагІа лаьтта а лаьттаб, хІанз а латт герзашта доазув оттадаран уж кІезигдаран тІехьа, герз дІадаккхара тІехьа. Цу даькъе хьегаш дола къа вай дІахо а лаьгІдолийтаргдац.

Цунца дувзаденна белгалбаккха ловра сона, лоархІамеча цхьан деша лоархІам. Паччахьалкхенашта юкъерча соглашенешка хІанзалца оттадаьлац из, цхьабакъда, вай дог тийшачох, хІара денна тІа-тІа ярагІен саготагІен хул. Деш дола къамаьл паччахьалкхенаша, эгтара хьалха йоккхийча державаша, дукха адамаш хІалакдеча герза керда тайпаш, цу герза керда системаш хьаелга декхара хьакъехьа соглашени ярах да.

Кхыметтел ядеринчул а кхерамегІа дола герз хьаде тарлуш бола цІенхаштта кхерам тІабоссабеш ба хІанзарча Іилман техникан боарам. Адамлен кхетамеи гІулакхои хьалхадоах цу тайпара герз хьадара наькъа тІа дІайоаккхалургйоаца духьале оттанза йиш ца хилар.

Бакъдар аьлча, цу декхаро дІадех дуккхе паччахьалкхенаш, эгтара хьалхарча аргІанна йоккхий державаш оарцагІъялга. Цхьабакъда цу гІулакха юкъе а, вайна хетачох, эІамига дакъа лоацаргдацар Советски Союзои ВІашагІкхийттача Штаташеи, цхьан лостамехьа гІулакхаш чакх а доахаш.

Новкъостий! Арахьарча политика даькъе вай парте деш мел дола хІама советски халкъен вежарашха йолча социалистически паччахьалкхений халкъийн машари кхерамзлен Іалашъяра массане юкъара машар чІоагІбара тІадерзадаь да. Чурча политика даькъе вай парте деш мел дола хІама бухсоццача кхаьчача советски халкъа-вахар тоадара тІадерзадаь да.

ХІанз гаьна яц вай парте XXV съезд хургйола ха. Цу лоархІамегІарча событена кийчо еш доалл советски халкъ. Дог тийша вла мегаргда, хургйолча съездо шоаш бахьан долаш вай парте къовсам лоаттабеш, кхоачашдара вай воай деррига низаш тІадохийташ долча сийлахь-доккхача лерхІарашка бодача наькъа тІа керда рубежаш белгалъяргъя.

ХІара денна эзараш письмош ух парте Центральни Комитетага политика нийса лелаярах, халкъа ираза йоакхо ярах советски наха дег тІара баркал оалаш. Иштта оагІув хьаллацара боккха мах бу вай, цо догура а оттаду, декхарийла а ву. Цунах гу вайна вай нийсача наькъагІа долхилгеи бІарчча хьанийцача советски наьха машарен иразен духьа коммунизм хьалъяра сийлахь-доккхий декхараш толаме кхоачашделгеи кхы цІаькха а бакъдеш хилар.

Деза новкъостий! Ломма, 15 июне, СССР гражданаша цІаькха а хьахьокхаргья вай халкъа цхьоагІо, ший ленински партена гонахьа из кхотаденна хилар, коммунистий парте бошцарийи блока кандидаташта тІехьа кхаж а тесса. Парте Централни Комитет дог тийша я, халкъо хержараш — республикай Лакхехьарча Советийн моттигерча Советийн депутаташ шоаех бенна тешам боа ца беш хургхиларах а халкъа хьалхашкара шоай декхар цар сийленца кхоачашдергхиларах а. Иштта хила дош лу шоана аз а — депутаталла харжа оттаваьча кандидато санна.

ЦІаькха а баркал ях аз шоана новкъостий, сайх боккха тешам шун боларах.

* * *

Новкъоста Л. И. Брежнева къамаьл чІоагІа уйла тІаяхийта ладувгІаши дІаьхдаь деттача тІоараша цкъа санна дуккхаза а юкъагІдоахаши хилар. Собране дакъа лаьцараша чІоагІа тІоараш а тохаш тІайийцар къамаьла тІехьара дешаш. Беррига а хьалгІовтт. Советски Союза Коммунистически парте, цун ленински ЦК сийна, коммунизм хьалъеш доаллача советски халкъа сийна доахача ловцаша екаю зал.

* * *

ТІехьара дош оалаш къамаьл даьча КПСС Бауманска райкома хьалхарча секретара В. Н. Макеева аьлар:

Геттара чІоагІа теркаш тІабохийташи дог гІоздаьнцен ладийгІар вай, Бауманска хоржамий округа Москван къахьегамхой викалаша, Леонид Ильич Брежнева даьча къаьгтача, кІоаргга чулоацам болча къамаьлага. Цу къамаьла тІа я вай беррига балха ларде оттаргйола лоархІаме выводаши указанеши. Мукъаба сона, дукха веза Леонид Ильич, Іа къамаьл дарах, дас санна Іа йоакхо еш хиларах, столица къахьегамхоех лаьца дІайха дош аларах хьона уххаза болча беррига наьха цІерагІа, тха округа хархархойи беррига москвичийн цІерагІа дег чура дІайха баркал ала.

Мукъаба, дукха веза Леонид Ильич, хьо чІоагІа унахцІена хилар ловш, советски халкъа долча берката, ираза, коммунизм хьалъяра гІулакха Іа беча геттара боккхача балха тІа кхы а доккхий толамаш дахаро ловш ловца баккха. Мукъаба хьо, хьога гІолла вай дукха езача парте ленински Централни Комитет Бауманска района къахьегамхоша, беррига москвичаша парте XXIV съезда исторически решенеш нийсагІча пятилетка задание толамца кхоачашъяра, КПСС XXV съезда ма-доагІара накъадахара, коммунизм хьалъяра юкъе лоаца дакъа доккхагІа хилийтара низ кхоберг ца хиларах тешем бала.

* * *

Новкъоста Л. И. Брежнева къамаьлага кІоаргга хьашт долаши чІоагІа уйла тІаяхийтан ладийгІар вай мехкарчен дунен дуккхача паччахьалкхенашкарчен миллионаш болча наха. Хоржамашта хьалхара собранена трансляци йир Советски Союза ерригача радиостанцешеи телевизионни центрашеи, «Интервидене» яхача системе, «Орбита» яхача системе, «Восток» яхача системе гІолла.

Харжархой новкъост Л. И. Брежневца вІашагІкхетаро кердача низаца хьахьекхар партен халкъен йохаргйоаца цхьоагІо, цІаькха а бакъдир Коммунистически парте, цун ленински Центральни Комитета, КПСС ЦК Политбюро хьакъвале чурен арахьареи политика советски наха массане а цхьатарра къоабалъеши дег тІара хьаллоацаци хилар.

(ТАСС).

СУХАЛБЕ, ДОАКЪАР ІАЛАШДЕРАШ

ХІанз тІаеІІа дІайийнен ери тІаьннен буц хьокхаш ба республика юрта боахама къахьегамхой. Ерригa районаш я доакъар Іалашдеш.

ИТТЛАГІА ИЮНЬ ТІАКХОАЧАШ 32 ЭЗАР ГЕКТАРА ТІАРА ДОАКЪАРА ЛАЬРХІА КУЛЬТУРАШ ЧУИЙЦАЙ РЕСПУБЛИКЕ. СОАХКА ЦУ ЮКЪА ЧУИЙЦА ХИННАЧУЛ 5 ЭЗАР ГЕКТАРА ТІАРА ДУККХАГІА.

ЙОЛ ДУККХА ХІАМА ЦА ЭШАШ 17 ЭЗАР ТОНН ІАЛАШЪЯЬЙ, Е ПЛАНАГІА ІАЛАШЪЕ ЕЗАЧОХ 10 ПРОЦЕНТ.

Къаьстта дика вІаштІехьбаькхаб йол Іалашъяра болх Надтеречни, Наурски, Урус-Мартановски, Шалински, Шелковской районашка. Иштта, Наурскии Урус-Мартановскии районашкарча боахамаша 18 процент, шалинцаша — 22 процент, шелковчанаша — 13 процент кхоачашъяьй йол Іалашъяра план.

Цунца цхьана йол Іалашъяра план Ачхой-Мартановски районерча боахамаша — 2 процент, Грозненски районерча — 4 процент, Сунженски районерча боахамаша — 1 процент мара кхоачашъяьац. Из нийсденнад цу гІулакха цу районашка хІанз а кІезига йоакхо ендаь.

СЕНАЖ 24,4 ТОНН ЕЛЛАЙ РЕСПУБЛИКЕ, Е ПЛАНАГІА ЙОЛЛА ЕЗАЧОХ 27 ПРОЦЕНТ.

Из тайпа доакъар республика кхыча районел дукхагІа — 3 эзар тонн Гудермесски района колхозашеи совхозашеи Іалашдаьа. Сенаж Іалашъяра план 152 процент кхоачашъяьй цу района къахьегамхоша.

Во вІаштІехьбаькхаб сенаж Іалашъяра болх Ачхой-Мартановски, Малгобекски, Шелковской районашка.

Цунца цхьана Грозненски, Назрановски, Сунженски, Шалински районаша сенаж йоллара план хІанз а 20 процент мара кхоачашъяьац.

БАЬЦИЙ ВИТАМИННИ ХЬОАР 3702 ТОНН ДАЬККХАД ВАЙЦИГА. СОАХКА УКХ ХАНА ДАЬККХАЧУЛ 500 ТОНН ДУККХАГІА ДА ИЗ. ИЗ ТАЙПА ДОАКЪАР ІАЛАШДАРА ПЛАН 16 ПРОЦЕНТ КХОАЧАШЪЯЬЙ КОЛХОЗАШЕИ СОВХОЗАШЕИ.

Баьций витаминни хьоар эгтара дукхагІа Гудермесски района доакъар Іалашдераша кийчдаьд — 24 процент кхоачашъяй цар из даккхара план. Дукха тІехьабисабац царел баьций витаминни хьоар даккхара план 23 процент кхоачашъяь малгобекцаш а, план 21 процент кхоачашъяь урусмартановцаш а. Из тайпа доакъар даккхара дуккха тІехьадус Ачхой-Мартановски, Надтеречни, Назрановски районера боахамаш.

СИХЕИ ДИКЕИ ДОАКЪАРА КУЛЬТУРАШ ЧУЭЦАР, ІАЛАШДАЬ ДОАКЪАР ТАЛХАРГДОАЦАШ ДІАОТТАДАР, ЦУН ЛЕРТТІА УЧЕТ ЯР — ИЗ ДА РЕСПУБЛИКА ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОШТА ХІАНЗ ХЬАЛХАШКА ЛАТТАЧА КЕРТТЕРЧА ДЕКХАРЕХ ЦАІ.

10 ИЮНЬ ТІАКХОАЧАШ РЕСПУБЛИКЕ ДОАКЪАР ІАЛАШДАРАХ ЙОЛА

СВОДКА
(план процентаща)

	йол	сенаж	баьций витаминни хьоар
1. Ачхой-Мартановски	2	40	15
2. Веденски	0,3	—	—
3. Грозненски	4	17	21
4. Гудермесски	8	15	24
5. Малгобекски	6	47	23
6. Надтеречни	16	21	14
7. Назрановски	2	9	4
8. Наурски	18	—	18
9. Ножай-Юртовски	1	7	—
10. Советски	—	—	—
11. Сунженски	1	17	18
12. Урус-Мартановски	18	42	21
13. Шалински	22	13	20
14. Шелковской	13	37	10
Республике гІолла	10	27	16

Сихеи дикеи

Дика вІаштІехьбаькхха чакхбаькхар укх деношка жа ларгара болх Шелковской района «Коминтерн» колхоза къахьегамхоша. ЛаьрхІача ханал хьалха 31 эзар устагІ лерга баькхар цар.

ХІара устагІанна тІера 5,3 килограмм тха даьлар, хІаьта деррига а — 165,5 тонн. Из планагІа даккха дезаш хинначул дукха дукхагІа да.

Къаьстта дукха тха лергар воккхагІволча жа Іуно Сайгатхаджиев Татас кулгалдеча бригадо леладеча цІунтош тІера. ХІаране тІара 6,1 килограмм.

Жа лоргаш болх баьча наха юкъе яьржа хиннача яхье хьалхара моттиг шофера Саидов Мохьмада яьккхар. Жа лоргаш хиннача юкъа 1477 устагІ лерга а лерга 7365 килограмм тха даьккхар цо.

Из толам баккхарах жа ларгара 1975 шерара чемпион аьнна цІи а луш 100 сом ахчан премий елар Саидов Мохьмада.

Х. МАГОМЕТОВ.

УКРАИНСКИ ССР. Винницки областа городашкен юрташкен шерра яьржай Украински ССР Лакхехьарча Советен моттигерча Советашкен деча хоржамашта еш йола кийчо. Хмельницки районерча Сальница яхача юрта болх беш кхо агитпункти къонача хархархой клуби я, 60 агитатора хархархошта дІадовзийт советски законаш, советски гражданий бокъонаши декхараши.

СУРТА ТІА: хархархой болча йола агитатор — «Червоний партизан» яхача колхоза комсомольски организаце секретара заместитель Гринева Татьяна.

Е. КОПЫТОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ІАЬДАЛА ОРГАНАШКА — ДИКАГІБАРАШ

Кхоана, 15 июне, союзнии автономнии республикай Лакхехьарча Советашка а къахьегамхой депутатий моттигерча Советашка а аргІанара хоржамаш ду.

Советашка хоржамаш дар — дерригача халкъа юкъара гІулакх. Вай халкъа массаза а чІоагГІа бехктокхаме гІулакх лет из лоархІаме политически кампани чакхъяккхар. Хоржамаш а дий вІашагІа ма йоххий экономикен культурен дІахо дегІайоалаяра, халкъа хьал-торо тоаяра дешаш моттигашка къестаде дезаш йола паччахьалкхен Іаьдала органаш.

Къаьстта белгалъяьннача хана дІайолаеннай укх шерара хоржамий кампани. Из чакхйоакхх ший цІера юкъе эггара хьалхара Советаш — Советски Іаьдала тарам хьахиннача эггара хьалхарча эрсий революце 70 шу дузача шера, советски халкъо германски фашизм эша а я Котало яьккха 30 шу дузача шера, нйслагІа пятилетка чаккхйоалача шера. Хоржамашта кийчо еча деношка кхы цхьаькха а гІоръяьнна событи хилар ленински партей советски халкъеи вахаре — Советски Союза Коммунистически парте аргІанара XXV съезд 1976 шера 24 феврале гулъе аьнна сецам баь йола КПСС Центральни Комитета Пленум хилар 1975 шера 16 апреле.

Цу дерригача хІамаша политически къахьегамеи хьинар чІоагГІа айдир хоржамий кампаие. Шоай хьамсарча Коммунистически партена гонахьа чІоагГІа вхотабенна болаш, цуи чурен арахьарен политика дег тІара къоабалъеш боагІа советски нах хоржамашта накъа. Цар дош лу 1975 шера халкъа боахама план ханал хьалха кхоачашъе, нйслагІа пятилетка толаме чакхъяккха.

СОВЕТСКИ ДЕМОКРАТЕ ЦІЕЙ

Шерра баржаш латт парте XXV съезда баха ма-боагГІаре накъабахара тІехьара къахьегамхой патриотически болам.

Хоржамашта еш йола еррига кийчо дуккхача къахьегамхоша юкъарчал доацаш дакъа а лоацаш яьй. Советски хоржамий система кІоарга демократизм хьакхьокхаш йола из лоархІаме башхало къаьста хьагучаялар хоржамий комиссей составах.

Хоржамаш делга вІаштІехьдаккхаран чакхдаккхаран вай мехка вІашагІъеллай 2260 эзар хоржамий комисси. Цу комиссешта юкъе ва общественни организацешкара, обществашкара, къахьегамхой коллективашкара 9261 эзар викал.

Вай Нохч - ГІалгІай республике РСФСР, Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советашка, городской, районии, юртий, поселкай Советашка хоржамаш дара вІашагІа а ехха, болх беш я 10 эзар гаргга хоржамий, окружной хоржамийи участкови хоржамийи комиссеш. Къахьегама коллективашеи общественни организацешеи царна юкъебахийтаб 40 эзар совгІа шоай викалаш. Республика территоре тІа вІашагІъеллай 550 хоржамий участок. Хьайнйллай 565 агитпункт. Советски хоржамий закон, Коммунистически партен Советски паччахьалкхени чурен арахьарен политика къахьегамхошта дІайовзийташ ва 12 эзар агитатори 3500 политинформатори. Цар а депутаталла харжа оттабаьча кандидатий доверенни наха а харжархошта дувц РСФСР Лакхехьарча Советe, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советe, городской, районии, юртий, поселкай Советашка депутаталла харжа оттабаьча кандидатий къахьегамеи политически гІулакхех.

Массе метте чакхъяьннай союзни, автономии республикай Лакхехьарча Советашка, къахьегамхой депутатий моттигерча Советашка депутаталла харжа кандидаташ увттабеш хиннча собранеш. Депутаталла харжа оттабаь беррига кандидаташ дІаязбаьб окружной хоржамий комиссеша. Союзни республикай Лакхехьарча Советий депутаталла харжа эггара хьалхарча кандидатаща дІаязбаьб Коммунистически партеи Советски паччахьалкхени кулгалхой: КПСС ЦК Генеральни секретарь Леонид Ильич Брежнев, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Николай Викторович Подгорный, СССР Министрий Совета Председатель Алексей Николаевич Косыгин, кхыбола КПСС ЦК Политбюро членаши членалла кандидаташи, КПСС ЦК секретараш.

Коммунистически партеи Советски паччахьалкхени кулгалхой массева раьза а волаш паччахьалкхен Іаьдала органашка харжаро тешал ду партии халкъи йохаргІоаца цхьоагІо йолаш хилара.

Депутаталла харжа кандидаталла дІаязбаьрашта юкъе — болхлой классеи колхозни зхархойи дикагІбола викалаш, халкъа боахама тайп-тайпарча доакъой кулгалхойи специалисташи, партийни, советски, профсоюзни, комсомольски болхлой, Іилман культурни деятелаш, Советски Эскаре тІема гІулакх дераш.

Вай республике РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла дІаязваьв 7 саг. царна юкъе Ржевская Валентина Григорьевна — В. И. Ленина цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода контрольно - измерительни приборий прибориcт, Хусанова Петимат Хасиевна — «Юбилейный» совхоза баьпадаараш леладеча бригада бригадир, Мосненко Варвара Михайловна — XX партсъезда цІерагІча колхоза баьцадараш леладеча бригада бригадир.

Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла дІаязваьв 160 саг. Царна юкъе 54,4 процент болхлойи колхозхойи, 44,4 процент — кхалнах, 30,6 процент — 30 шерага кхаччалца ханаш йола кагирхой, царех 15 процент — ВЛКСМ членаш ба.

Дуккха а дукхагІа бола кандидаташ тІема гІулакхашкеи маьршача къахьегамеи денал гойтарах Советски Союза орденаши медалаши тийнна, Советски Союза Турпалийи Социалистически Къахьегама Турпалийи сийлахьа цІераш енна ба. ХІаьта царна юкъе Крутов Петр Максимович — Советски Союза Турпал, «Родина» яхача совхоза директор, Хаджиев Шамсуди — Социалистически Къахьегама Турпал, № 4 йолча гІишлой-монтажни управлене каменщикий бригадир, Албогачиев Орцхой АртагІа — Социалистически Къахьегама Турпал, цІи хеза «Экажевский» совхоза коартолаш лелаер, дуккха кхыбараш.

Городской, районии, юртий, поселкай Советий депутаталла харжа кандидаталла дІаязваьв 9356 саг, царех 66,5 процент — болхлойи колхозхойи, 50,6 процент — кхалнах, 62,5 процент — парте боацараш, 34 процент совгІа — 30 шерага кхаччалца мара ханаш йоацараш.

Депутаталла харжа дІаязбаьча кандидатий составо тешал ду советски социалистически демократи дІахо дегІаяра, коммунистийи парте боацарийи блока цхьоагІо йохаргйоацаш хилара.

Къахьегамхой чІоагГІа дегаш айденна а болаш чакхдаьлар депутаталла харжа оттабаьча кандидатаща харжархой вІашагІкхетар. Цига вІашагІбетталуча харжархоша доккхал деш дувцар Коммунистически парте хьамкъалеча кулгалца советски халкъа карагІдаьннача доккхийча хІамаех, баркал йоахар цар парте Центральни Комитета, Леонид Ильич Брежнев керте латтача цун Политбюрона, дуккха къамаш дахача вай Даьхен халкъий ленински доттагІала беркатеча низах, хІара денна советски неьха йовкхо ярах, дунен тІа машар чІоагІбара, кхолламе творчески къахьега аьттув бола хьалаш хилийтара тІадерзадаь гІулакхаш чакхдахарах. Шоай кандидаташ бовзар харжархошта, шоай мехка дай шоаш хиларах тарра, боахами культурен дегІакхувлара декхараш кхоачашдарца чІоагГІа хьашт долаш бар уж, дуккха предложенеш а телар, замечанеш а йора Советий гІулакхаш тоадара, промышленноста, юрта боахама, гІишлошъяра болх, нах баха моттигаш, бахача наха деш дола массе тайпара гІулакхаш дІахо эргадоахаш тоадара тІаерзаяь. Городской, районии, юртий, поселкай Советий исполкомашка харжархой наказаш хьа вІашагІа а деттаги къахьегамхой предложенеш кхоачаиъергйола гІулакхаш ду.

Шеко яц, РСФСР Лакхехьарча Советe, Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советe, городской, районии, юртий, поселкай Советашка хоржамаш хула ди вай республикерча къахьегамхоша КПСС XXV съезда баха ма-боагГІара накъабахар дукха политически къахьегамеи хьинар чІоагГІа айдаь тІаэцаргхиларах. Массане а цхьатарра коммунистийи парте боацарийи йохаргйоацача блока кандидаташта тІехьа кхаж тассарца харжархоша цІаькха а хьахьокхаргда вай халкъ нийсача ленински наькъагІа коммунизм хьалъеча, дерригача дунен тІара машар бахьан долаш лоаттабеча къовсаме керда толамаш дахарга дугаш йолча вай парте, цуи Центральни Комитета, Советски паччахьалкхен чурен арахьарен политика шоаш йиза къоабалъеши хьаллоацаши хилар.

Массава а хоржамашка гІо, деза новкъостий!

Г. СКЛОКИН,
Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь.

Халкъа кандидаташ

ХІамаш тегарий тешам беннар

...Йоккха, сийрда зал дІалаьца истолаш латт гІар-тата делла тІалатташ кагий механизмаш а йолаш. ХІара истолга тІа букара дийрза да кхалсага гІов. Щенхашта я цар юхьмараш, кадай кулгаш даим лелаш да: деиа ягІача йиІигашта хоза, товш йола кочамаш еш ба уж.

ХІара денна 2420 коч арахец хІамаш тегача производствай Грозненски объединене цхьоалагІча цеха коммунистически къахьегама коллективо. «Республике дикагІйола швейник», «ПрофессегІа дикагІъяр» яха сийлахь цІи епна дуккха къахьегама ветеранащ ба цехе болх беш. Царна юкъе я объединене къахьегамхоша хоржамашта хьалхарча шоай собране № 3 йолча Ждановски хоржамий округе гІолла Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа шоай кандидаталла оттаяь Макина Лидия Александровна а.

Сел доккха сий фу карагІдаьннад аьнна даьд цун? Итт шу хьалхагІа, итт класси инструкторий-закройщикий шин шерара курсаши йистеяьхачул тІехьагІа енай из хІамаш тегача цехе балха. Юххьанца барзкъашта аьшк еттаги яр. Фу хало я аьппа хеталора цу балха тІа, хьерчаеннача моттигашка аьш а етташ дІалатта мара езий цига. Цхьабакъда, цу гІулакха кІезига эшац хьинар, терко, говзал. Овнашта, чкъорашта, качамашта, манжеташта нийсеи дикеи аьшк тохар — из ший тайпара говзал я.

Цхьабакъда Лидас долла хІама сихеи говзеи ду.

Дукха ха ялалехьа мотор болча машина хьалхашка Іохайра из. ОагІонара овнаш, чкъораш дора, качилгаш хьокхар. Укх тІеххьарча пхе шера пхьешаш хьокхаш хиниай.

— Къахьегам дукха безаш, хьаьнала болхло я Лида, — йоах цеха начальника Е. А. Мустафинас. — Ма-ярра Іомаяьй цо ший балха говзал, цкъа санна дуккхаза а котйийннай из профессегІа дикагІбараша лелаяьча яхье. Объединене коллективо доахача къахьегама толамашта юкъе доккха дакъа лацарах «Нохч-ГІалгІай АССР заслуженни швейник» яха сийлахьа цІи еннай цунна.

Харжархой шоай кандидатаца вІашагІкхийттача хана доверенни йолча швеяс-мотористкас Евлоева Хьавас аьлар:

— Хьинар ца кходеш хІара денна къахьегарца, нахаца Іимерзеи гІулакхацеи хиларца коллективе ший сий даккхеи ше лархІийтеи вІаштІехьдаьннад Макина Лидай.

Хестае йоагІаш из хестаеш хилар хьахьокх Лидия Александровнай къахьегама хьокхамаша: ший пятилетка соахка 16 октябре кхоачаш а яь, хІанз иттлагІча пятилетка хьалхара шу чакхдаьккха йоалаш латт из. Смени задаиеш 120—130 процент кхоачашъю. Халкъа тІахьожама группа балха юкъе хьинаре дакъа лоац. Хьаяь хІамаш ше йолча хьакхачале кхоачашъяь операцеш миштай хьож. Нешашта хов, Лидас ше брак ергйоацилгеи кхычар йича могийтаргдоацилгеи.

Цехо арахецача 14 моделах йиънена паччахьалкхен дикала Знак яларахи цехо производственни задаиеш хадданза кхоачашъярахи (укх шера пхе бетта задани ханал ворхІ ди хьалха кхоачашъяьй) шеко йоацаш оидо дакъа доал Макина Лидия Александровнай а.

Ший говзали ше Іомадаьри гІад а яхе дІалу Лидас къонача, хІамаш тегара гІулакха кхоачам болаш опыт йоацача болхлошта.

Ше кхоачашъеш йола керда, бехктокхаме операци Іомае новкъостал даьд цо швея-мотористкана Евлоева Тамарена. Даим терко ю цо моторни машин Іомае безам болча, аьшк тоха Іомалуш йолча Сосамбекова Еситай. Цу тайпара масалаш кІезига дац.

ВорхІ шу да коммунистически къахьегама ударника еза цІи Лидас сийленца лелаю. Объединене эггара хьалхарчарца елар цунна «1973—1974 шерашка социалистически яхье котъяьннар» яха знакаш.

— Тха предприяте фирменни знак тІалатта хІамаш, — доккхал деш йоахар Макина Лидас, — шерра йовзаш я вай республике меттел, цун доазонел гаьнна арахьа я. Наха къаьстта чІоагІа хоатташ я дика хІамаш.

Дикала белгало тІалатта 25 тайпара хІамаш арахецача объединене коллективо доахача толамех доккхал де бокъо я цун.

Производственни дараш доацаш кхы а да Лидас йоакхо еш дола хІамаш. Экономически знанеи кружоке деша ягІа из. Смена чакхъяьнначул тІехьагІа сихагІа цІаяха гІерташ хул из вийий Игора терко яр духьа. ТІехьайнсац из ший марал Александрал а. Грозненски ремонтно-механически завода токарал. КПСС член, коммунистически къахьегама ударник ва из.

Ший смена дІа а йолаялале йоагІа Лида цехе: машино болх мишта бу хьож, болх беча моттиге ший тайпара цхьалхо ю. Массаза а Іимерза, безаме, еленна я из.

Ший хоза професси дукха еза Макина Лидана, цудухьа къахьегамах салоІам хул цунна.

Ф. МАЯКОВСКИЙ.

СУРТА ТІА: Л. Макина.
Н. ТАТАРОВА сурт.

ТХА ЛЮБА

Халкъа кандидаташ

...Лохоча, хьаьрчача дегІара, гІийло юхь, шаьра юхахьекха корта, жогІара бІаргаш долаш йола из йоІ йовз Грозненски радио-технически заводе мел болча болхлошта.

Пхи шу мара дац Баутдинова Люба завода йоккхача, дуккхача къамий викалех латтача коллективана юкъеена. Цхьабакъда цу лоацача хана а кхийнад цун ший сий даккха. ЛоархІашн дукха езаши я из тешамеи даккха хІама доацаши къахьегарах, производственни хьокхамаш лакха лоаттадарах, общественни вахаре хьинаре дакъа лацарах.

Радиоаппаратура узлаш вІашагІъеххача слесара ученица йолаш дІайолаелар из болх бе, цул тІехьагІа кхо бутт баьннача гІолла ше болх бе Іохайра из станока хьалхашка.

...Доккхача, цІенача цІагІа мугІарагІа Іолатт истолаш. Царех хІаране тІа шинна оагІорахьа йоккха йоаца массехк станок латт. ДукхагІча лаькъе царна хьалхашка багІараш мехкарий ба. Балха ше хьакхаьчача кІай халат тІадувх Любас, ший станока хьалхашка Іохов, шийна эшача провода цхьа юхьиг хьабе а елле катушках дІахотт из, педала тІа гІтта ког тоІабий станок йола а ялийте, ткъаь пхийтта го боаккхийт, катушка тІалисте йоал... Болх сиха, нийса, тІайийрзе бу.

— Ший смени задаиеш, — йоах мастера Л. Д. Максимовас, — массаза а 150 процентал лохагІа йоацаш кхоачашъю Баутдинова Любас, хьаеш йола продукци тІехдика хул. Из говзал Іомаяьй цунна опытни бригадира А. С. Лукьяненкос.

Люба ший де дезар дизза кхоачашдеши кхычар дисциплина телхаяр, балха тІара кхоачамбоацараши саг доастам воаккхаш дола гІожа къамалаши цо ловш я. Паччахьалкхен оувкъа ший дар санна лорадy цо. Цкъа уккхаза, заводе, практике хиннача ПТУ дешархоех цхьанне массехк сатхал киса йоллаш теркалъяьй Любас. Ше ца зувташ шорттига цунна дІатІа а яха, из корзагІа варгволаш Іоттар ца а еш, хьаттад цунга: «ЦІагІа телевизор вІашагІйоллаш хугва хьо?» ЗІамига саг вехав. Эхь хийтта корта Іочувхийтаб цо. Низткъа дош кхесад: «Боккъала а, бехк ма баккхалахь, кхы дергдац аз цу тайпара хІама».

...Наташа П. комсомольски дисциплина телхае яьлар, собранешка ахацар, новкъосташпа гІожа яр. Любас, кхы тІачайха хІама ца а оалаш, хьоашал техьа къамаьл дир Наташийца: цкъа а шозза а, цул тІехьагІа вож, ше гІалат яьина хилар кхета а даь, тоаелар.

Шийна хилча санна халахет Любайна кхычарна хиина водар. Бохам хиина саг кІалвтаргвац. Шийна могаш дола новкъостал дергда цунна.

Дуккхачарна дагадовгІа цкъа хьалха заводе болх беш хиннача В. Зайпапаца нийсденна гІулакх: мар ер йита а йита, кхыча городе дІавахавар, кхы укханга хІама а ца оалаш. Цунга каьхат ца дайташ дукха ха яьккхар. Кхалсаг, кхетадеш ма-дарра сахьувзадеш, шийна дукха везаш хинна саг шийх хьаьа дІавахара бахьан малагІа да ца ховш сагота хьувзар. Шийгара бала Любайга дІакодабе лаьрхІар цо. Баутдиновас дукха къахьийгар цу маьреи сесагеи барт вІашагІа кхетийта гІерташ. ХІаьта цун ца вІаштІехьа а даьлар.

Массе тайпарча къамех бола нах ба тхоца болх беш, — аьлар цеха комсомольски кулгалхочо Барышникова Таняс. — Любайна лалла станокашта хьалхашка багІа: эрсе — Чернова Надежда, эрмало — Зеленкова Раиса, молдаванка — Таймуева Шахруза, венгерка — Прасковья Иосифовна Локотош. Уж беррига а шоайла чІоагГІа доттагІал леладеш ба, наиас баь йижарий санна.

Комсомола Заводской комитета член хиннай Люба, вІаштта кхозлагІа хержай из цеховой комитете. Комсомольски организацена юкъе кагирхой чуозаш болх бу цо. Спекулянташца къовсам лоаттабеча ВЛКСМ горкома оперативни отряда член я из. Пенгазета редколлегеца болх беш хиннай. Завода администраце массехказа совгІат деннад цунна, ВЛКСМ Заводской райкомо грамоташ тийннай, «1974 шера социалистически яхье котъяьннар» яха наьхка тІа йоаллаю знак еннай.

Дика къахьегамхо, хьинаре общественница, фу эш хьожаши терко йолаши новкъост я Баутдинова Любовь Абдухамедовна. Цудухьа радиотехнически завода болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективо чІоагГІа сий даьд цун № 17 йолча Андреевски хоржамий округе гІолла вай республика Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла оттаярца.

— 15 июне Советашка хулча хоржамашка, — аьлар цеха начальника Медаев Яраги Ризвановича, — оаха массане а цхьатарра кхаж тоссаргба тхоай кандидата тІехьа.

Ф. ФЕДОРОВ.

Халкъа кандидаташ

ХЬЕХАРХО, ДОТТАГІА

Дикка ха я школе тІеххьара гурглаш биика. Арахецача классашка экзамен йоацаш мукъа ди да тахан. СалаІа йиш йолаш яр хьехархо Корнгова Закречун Іайшет. ХІаьта а из тхона кораййр школе. Ше математика хьехаш йолча, нийслагІча классашкара дешархой вІашагІа а теха, царца тайп-тайпара упражненеш еш яр из.

— Цамогаш хиина а кхыча бахьанех тІерабиййна а программацара цхьайола моттигаш йизза караерзаяза бисабар цхьаццабола дешархой, — дувц Іайшета, ше цу гІулакха бехке йолаш санна. — цудухьа цар ца кхийна занятеш еш яр со...

Цхьайтта шу да Корнгова Іайшет школе математика хьехаш йола. 1964-ча шера Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен пединститута физико-математически факультет чакх а яьккха, Инаркъерча школе дІаболабир гІалгІай йоІо хьехархочун болх. Укх тІеххьарча шерашка № 3 йолча юкъерча школе математика хьехаш я из.

Цу хана чухь къаьнагІболча хьехархой новкъосталца дика караерзаяьй Іайшета математика хьехара говзал. КхоалагІча школе меттел, районе а дикагІболча математикех лоархІаш я из хІанз.

— Ший предмет дика ховш, хьехара говзал лакха йолаш, берий теркам эшачоа тІаберзабе вІаштІехьдоалаш хьехархо я Іайшет, — йоах школа директора Доронина Вера Антоновнас.

Школе математика методически секце кулгалхо йолаш дукха болх бу Корнгова Іайшета. Оттаьча планах чакхйоах дикагІболча хьехархой «йийлла урокаш», методически секце доакъошхой хул къонача хьехархой урокашка хьожаш, царна тохкам беш, кхоачамбоацараш белгалдоахаш. Цу дерригне доккха новкъостал ду къонача хьехархошта шоай балха говзал лакхъе.

— ТІехдика бераштa хьийха ца Іеш, царца дукха кхетама болх бу Корнгова Іайшета, — йоах школе кхетама балха завуч йолча Демиденко Галина Мефодиевнас. — Школе эггара а халагІа лоархІачарех яр укх шера цо кулгалдеш хинна 9 «а» класс.

Корнгова Іайшета вахаре йоккха моттиг дІалоац общественни балхо. Из я пхезлагІа хержача Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутат. Дуккха ха а хьинар а дІаденнад цо ше депутаталла хоржаш къахьегамхоша шийна денна цьказаш кхоачашдара.

МагІалбикерча харжархоша шоай депутата тІадилладар городера керда кварталаш газаци хицеи Іалашъяра, маькх ю завода культура Двореци сихагІа хьалъяь яхара гІо делга. Городе бахача наха чІоагГІа эшаш йола уж гІишлош хьалъяра балха тохкам беш, хьалъелга тІехьадалара бехке бараш гучабоахаш, из дош Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме дувца уттадаьд депутато. Маькх ю завод хьалъяь а яьина, болх беш йола кхоалагІа шу да. Городерча кердача кварталашка гази хийи ла. Укх деношка хьалъяь йоалаш латт дуккхача шерашка МагІалбикера къахьегамхой хьийжа культура Дворец а.

Къона тІехье коммунистически кхетамца кхееча, паччахьалкхен гІулакхаш къоастадеча хьинаре дакъа лоацаш хиларах гІалгІай къонача кхалсага сий ду хьехархой коллективе, из дукха еза дешархошта.

МагІалбикерча кхоалагІча юкъерча школа хьехархой шоай новкъостах бІубенна хилара керда тешал да цар Корнгова Іайшет шоалагІа Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа оттаяр.

А. БАСИЕВ.

СУРТА ТІА: Корнгова Закречун Іайшет.
А. БОГАТЫРЕВА сурт.

ЭГГАРА ХЬАЛХА КХАЖ ТОССАРАША ДУВЦ:

Сага вахаре нийслу белгалдаьнна денош. Ишттачарех цаІ хет сона айса эггара хьалхара кхадж тосса ди а. ХІана аьлча цу дено сога хоам бу со кхийна нийсъенна дІаоттарах. ТІаккха кхийнача сага доккха декхар тІадож. Цун шийх дувлийта йиш яц зІамига волаш дийнна гІалаташ. Из цІенхаштагІа хила веза. Паччахьалкхен Іаьдала органаш хоржача юкъе дакъа лаца Советски Конституце еннача бокъоно ше хьалха хинначул дикагІа хила везаш хилар кертагІдоакх, мехка да ва хьо йоах. Доккха декхар тІадож цунна. Из сийленна кхоачашде гІорта а веза. Иштта уйла йолаш тосс аз хьалхара кхадж.

КУЧУК Наташа,
Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен университета студентка.

●

Йоккхий бокъонаш еннай Советски Конституце кхалнаха. МаІача наха нийса деша, говзал Іомае, болх бе, гІулакхе хила, салаІа йиш я царга. Массе хана кхинадаш иштта. Боккхийча наха дувцачох, исторе тІа яздечох цхьаккха а бокъо йоацаш хиннай кхалсаг, къаьстта гІалгІай кхалсаг, революци хилалехь. ХІанз вахара массе а мийнге бода никъ шера хьабиллаб кхалнаха — уж лораш, хьехархой, инженераш, кхыбараш ба.

Аз хьалхара кхадж тоссаргба вайна йоккха паргІато еннача Коммунистически партена дег чура доккха баркал а яхаш, вай Даьхен дикагІбола къонгаши мехкарийи Советий депутаталла харжара тІехьа. Иштта кхадж тассар лов сона сай нийсархоша а.

КАРТОЕВА Райшат,
Грозненски педагогически училища дешархо.

●

Аз кхадж тоссаргба советски нах кхы а дикагІа бахар ловш, вай Даьхе кхы а чІоагІагІа тоаялар, чІоагІъялар, низ боламагІа хилар ловш. Аз дика кхетаду сай вахар а цунга хьежжа мара тоалург ца хилар. Иштта аз сай Даймехка бокхха ловца сайна а боаккхаш хул са. Сага вахар хила йиш яц ший халкъа вахарах хьаьда. Цо ший дикагІбола къонгаши мехкарийи Іаьдала лакхерча органашка хоржача юкъе дакъа лаца сайга бокъо кхачарах доккхал ду аз.

АБДУЛКАРИМОВ
Масуди,
Грозненски консервни завода болхло.

ХОРЖАМАШКАРА ХОРЖАМАШКА

РСФСР Лакхехьарча Советеи моттигерча Советашкеи хоржамаш хул кхоана. Из ди даим доккха цІей санна дезду вай мехка.

Политически къахьегамеи хьинар айденнача хьалашка накъабаьхкаб вай республика къахьегамхой хоржамашта. Хоржамашкара хоржамашка кхаччалца хьабена никъ теркалбича, вай республика къахьегамхой доккхал де йиш йолаш ба. Дуккхача дикача хІамах каьнинай цар.

Укх пятилетка шерашка дукха хувцамаш хиннад Наьсарен районе. Тоьал дегІаенай района экономика, культура. Къахьегама коллективаша хьинаре къовсам лоаттабаьб пятилетка планаш а социалистически декхараш а кхоачашдара тІехьа. Шерагара шерага низ болаш, тоалуш латт «Электроинструмент» завода, райпромкомбината гІулакхаш. Дика болх бу тха мельзавода, автотранспортни предприяте, трикотажни фабрика коллективаша. Арахеца продукци алсамъяккха гІортарал совгІа цун дикал а лакха хилийта гІерт уж.

Керда хьалйича санна дика тоаяьй кирпишкаш ю завод. Керда телефонни станци йиллай 1000 номер йолаш. Керда быта ЦІа хьалдаьд. ХІанз хьалдеш латт культура Дворец, ахкаиара кинотеатр. Шоашта производственни базаш юллаш ба ДСУ-2, «Сельхозтехника» районни отделене болхлой. Дуккхача юрташка керда тикаш хьалъяьй. Района пхе юрта хьалъеш латт школаш, библиотекаш.

Шерагара шерага алсамдуволаш латт Назране дукха этажаш йола цІенош. ТІеххьара хоржамаш хинначул тІехьагІа дуккхазза вІаштІардаьча кхаь цІеношка 250 дезал баха хайшаб. Укх деношка трикотажни фабрико хьалдаьча цІагІа кхы а 64 дезал баха ховшаргба. Хьалъяь йоалаш латт 820 моттиг йола шиъ болхлой общежити, иштта хьалдеш латт милице болхлошта, ДСУ-2 болхлошта, хьехархошта, лорашта, заводеи фабрикеи болхлошта лаьрхІа дола цІенош.

Городе хьалъяьй керда школа, цига дешаш хургва 930 дешархо, хІаьта № 2 йолча школана 600 моттиг чуйола цІенош хьатІадаьд. Укх шера хьалъе йолаеш я 1176 моттиг чухургйола школа.

ХІанз трикотажни фабрикас ший болхлой берашта лаьрхІа 140 бер кхедергдола берий беш хьалъеш латт.

Дукха ду городе наьха бытови, салаІара хьашташ кхоачашдара а. Керда ши кафе хьалъяьй, хІанз хьалъеш латт ресторан, кастта хьаелларгйолаш я керда хьалъяь универмаг.

Дика лел санэпидстанци хьалъяра балхаш а.

Город тоаяра, хозъяра, цун бахача наьха вахар паргІатдаккхара укх тІеххьарча диъ шера 800 эзар сом ахча дІададаьхийтад паччахьалкхено. Асфальти жагІеи буллаш тоадаьд наькъаш, улицаш, тротуараш, наьха цІеношка газ чуйиллай, хий хьатІадоаладаьд.

Цу массадолча хІаманга хьажа, йоакхо е езар Советаш я.

Цудухьа тІеххьарча шерашка къаьстта ший болх айбаьб Наьсарен райисполкомо. Эша новкъостал а деш райсовета исполкомо тІахьожам чІоагІбаьб юрташкарча Советий балха. Юрта боахам, промышленность, культура дегІакхувлача хьинаре дакъа лоац депутаташа. Хоржамашта хьалхарча собране харжархоша белгалдир дІахо де дезар, данза дисар. Де дезачун цар наказаш лургда керда хержача депутаташта.

Шеко яц паччахьалкхен Іаьдала органашка дикагІа бола къонгаши мехкарийи бахийтара тІехьа къахьегамхоша цхьа барт а болаш кхаж тоссаргхиларах.

М. АУШЕВ,
Наьсарен райисполкома председатела заместитель.

Депутаталла хоржача кандидата — 140 шу

Азербайджана лоамашкарча йиъ юрта бахача наха юрта Совета депутаталла харжа шоай кандидаталла оттаваьв вай мехка эггара къаьнагІчарех вола, Тикябанд яхача юртара колхозхо — 140 шу даьна Агаев Мажит.

120 шера жа доажадаьд Агаев Мажита, соахка мара дитадац цо жецара гІулакх. Сатийна, хІама ца эшаш пенсионера вахар леладе йиш йолаш ше воллашехьа а, ши кулг вІашка а дилла Іохайна вагІа безам болаш вац Мажит. Колхоза кхаш доахах лорадy цо. ХІара денна 10—12 километр никъ а беш. Юртарча наха лоархІаш Лакхача, гІийлоча дегІара ва Агаев, цун бІаргашта геттара дика бІаргагу хІама. Цун хана къайле ювцац хобаденнача мерзий кІоаргача шуьпашеи нийлхлуш латтача можои мара. Іалаьмате уцахцІена саг ва из. Эггара тІехьагІа цуна лораш хьежача, цар оттадаьд: воккхача сага пха минута 62-за тохалу, цІево ю давлени — 140—70 я.

Дукха дезал ба Агаев Мажита — 151 саг: бераш, берий бераш, берий берий бераш, берий берий берий бераш. 70 шу хьалхагІа сесаг еннай Мажита, цул тІехьагІа шоллагІа саг йоалаяьй цо.

Валерий ГРИГОРЬЕВ,
АПН корреспондент.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Лаьттанна кIалхара Iазап

Дошув, кхеран кIор, алмазаш, уран, даш, цинк... Дукха рузкъа доалл Къулбехьен-Африкански Республика лаьттан ченашка. Уж рузкъаш доахар — къулбехьенафрикански, английски, американски, малхбузенгермански, кхыча компанешта дуккха миллиардаш пайдаш тела хьаст, африкански наха къели саготоаши тIакхачара бахьан.

...Террикоший хьу, гизгий маза санна лаьтта кIалгIолла долха наькъаш, са мел доаххача наькъашка чубужа дом. Массе метте ба из, цудухьа цун балех вала йиш яц аьнна хеталу. КIора дешах хиина фецара кIур пехкашка, бIаргашка, лергашка ух. Иштта я Дурбан а — Къулбехьен-Африкански Республика «кIора столица» — цунна гонахье а. Керттера моттиг кIоро дIалоаш мехкдаьттен Iалама гази кIезига йолаш болча мехка экономике. Дуккха а дукхагIа бола шахтераш африканцаш ба, хIаьта кIор боаха гIувнаш царна — «Iаьржа жожагIате». «КIора шахте беш бола болх, — Iуй беташ бир дукха ха йоашаш ЮАР-а шахтай, иммиграпе, спорта министра Коорнхофа, — африканца чIоагIа аьттув болаш ба. Iаьржача цIока тIа вIалла хо а лац кIора дом».

Кхыметтел официальни статистикага диллача а кIай барий алапел 20-зза кIезигагIа дола лоадамбоаца алапи, вешта а миска долча алапех цкъаза 2 даьъа «дIакхоаллаш» халданза IотIадетта гIодаши тIера доаха ахчаши, фанерехи аьшкахи яь, цу тIа а дезалца цкъана чубаха мукъа луш йоаца къен тIунеи баракаш иштта я африкански горнякий кхел.

Африканций кхел кхы дикагIа яц Гарри Оппенгеймера «алмазий-дошо империе» а. Дошувн алмазаши доахача цун доалахьарча моттигашка цхьанне а законагIа доацараши бокъо йоацараши леладу. Цу мультимиллионера лаьтта кIалхарча каторге кхерамзлен техника кхоачаш ца ярах бIаьш африкански болхлой боабеш моттигаш ийслу касткаста. «Африка дивелопмент» яхача английски журнало дечатешалагIа, 1946 шерагара 1974 шерага кхаччалца, йолча юкъагIа Оппенгеймера дошув доахача рудникашка 19 эзар саг вийна хилара, хIаьта царех 93 процент африканцаш ба. Царна цюкъебагIац рудникашка болх беш яьча човнех байнараш.

Къизача апартеида системаца машар бе лац африкански пролетарната. Соахка 3.000 забастовка хиннай мехка. Царна хьалха лаьттараш, массаза а яхар мо, горнякаш бар. Шахташкен рудникашкен вIашагIъеллай 200 керда профсоюзни организаци. Лаьттанна кIалхарча набахтенашкара туттмакхаш шоай гIулакх юха ца боалаш чакхдаккха лаьрхIан чIоагIен хиларо цхьайолча моттигашка шоашка яхар ца дича па боалача кхоачабаьб предпринимателаш. Забастовка яьрашта юкъера лаьрхIача 10—20 процент IотIатехад алапи.

ДIахо бода африкански горнякий къовсам. Цо гарга доаладу Оппенгеймереи кхыча «горнорудни вьлийн» доала гIабаех уж мукъабоахаргбола ди.

Б. ФОМИЧЕВ.
(ТАСС).

ХИЙ—БАЛА А БЕРКАТ А

Iаьржа хий ахарах дуккхача кхыча мехкаштачул дукхагIа зенаш хул Бангладеш Республиканна: Гималая лоамашкара лоа дашаш Iоухача хиеои аьхни халданза делхача догIашеи боккха форд оттабу цига. Мел тамаш йолаш хете а, цун шоллагIа моастагIа — Iайн бIаьсташ юхьеи увтта йокъал.

— Нагахьа санна Iалам аьхки хина селла «камаьршен» Iай цунна селла цIаьрматен децаре, Бангладеш Республико продовольствон ца тоъарах хало ца хьегарал совгIа, кхыча мехкашта а ккухьийтаргьяр из, — йоах моттигерча специалисташа.

ДогIан хиш теппаме юхакъовлилга Бангладеша хIанз укх сахьата кхоачашдулуш гIулакх дац. Цудухьа республика правительства керттера низаш тIадерзадаьд йокъалга зенаш ца дайтара, цу тIа а мехка эзараш хиш а каналаш а хилча, аьхки Iаьржа хий ухача хана хий Iайна хьахиьна дуккха Iамаш хилча. Iай дикка эшалу цар чура хий, хIаьта а дуга кхашка дехкара кхоачамбалла хул — турбаши насосаши хилча. Цул совгIа, Бангладешера хий сов кIоарга даллац лаьттах а. Дукха ха йоаццаш хиннача пресс-конференце юрта боахама министра Абдус Самада баьча хоамагIа, укх шера дуккха а дукхагIа хьаергйолаш я насосаши турбаши.

Аьхкин Iайн кхаш хица Iалашдара боарам вIаштIехьбаккхара кхыйола торонаш а лохаш я республике. Воккхача бангладешски географа профессора Чоудре предложени еннай Гималаяшкара лоа Iан замалахьа искусственно доша а деш Ганга чурен кхыча хьарсамашкарен хий алсамдоахаргдола установкаш хьае аьнна. Чоудрена хетачох, цо кийчъяьча система болх пайдана а болаш чакхбалара шера 72 миллион киловатт-сахьат электроэнерги эшаргья, хIаьта из йовккхалургья лоамара доагIача хиш тIа хьалъяьча электростанцешка. Профессора хоам бир, из проект Инде Iилмахоша теркалъяь хиларах, хIана аьлча из чакхъяккхаро пайда лургбар Бангладеша меттел, лоаллахарча мехкашта а.

Н. ПОЗДНЯКОВ,
ТАСС корреспондент.
Дакка.

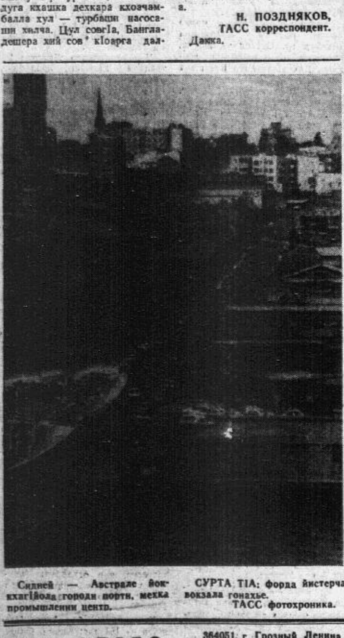

Сидней — Австрале йоккхагIйола городи порти, мехка промышленни центр.

СУРТА ТIА: форда йистерча вокзала гонахье.
ТАСС фотохроника.

Кхоана—медицински болхлочун Ди

НАЬХА УНАХЦIЕНОН ДУХЬА

Укх шера иттазлагIа белгалдоаккх медицински болхлоша хIара шера хула шоай цIей. ХIаьта хIанз хул из къаьстта езача хана, — вай мехка союзни а автономни а республикай Лаккхехьарча Советашкен моттигерча Советашкен депутаташ хоржача дийнахьа.

Октябрьски социалистически революци котьялар бахьан долаш къахьегамхой унахцIено лораяра гIулакх паччахьалкхен йоккха социально - политически проблема хиларах тарра ма-доагIара лакхдаь дIаоттадаьд. Советий Iаьдал эттача хьалхарча шерашке а денз В. И. Ленина ше хьалхе а лелаеш тоаде дIадоладир бахача наха деш дола медицински гIулакх. Коммунистически партеи Советски правительстваи халданза йоакхо еш хьа а доагIа. Вай мехка тIехь-тIехьагIа дукхагIа хул медицински учреждениш. КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъеш вай мехка хьал а яьй, хьалъеш а латт йоккхий больницаш, поликлиникаш, санатореш, салоIа цIенош, дукхагIа арахец медицински промышленноста продукци.

ДIаяхача замалахь дуккха нах хIалакбеш хинна кIигаш далар, кIура у, дIайха лазараш дIадаьхад вай мехка. ЧIоагIа лохъеннай промышленни травматизм, нах бовлга, къаьстта бераш довлга. Хьалха хиннача дуккха лакхъеннай саго вахаш йоаккха ха, вешта аьлча 70 шерага кхоачаш. Дунен тIа эггара тIехьйолчарех я из.

Советски медицински Iилмо доккхий толамаш даьхад. Медицински Iилманхоша кIоаргагIа техк тайп-тайпара дола лазараш, уж дIадахара наькъаш лех, дикагIа дарба хургдола молхаш гучайоах. Хьа а ю, хадданза эргаяьккха тоа а ю медицински техника. Вай ханара дунен тIа толашагIа йола медицински оборудовани я вайга.

Ерригача Советски Союзе а санна, Нохч-ГIалгIайчене а бахача наха деш дола медицински гIулакх тоаденнад. Укх тIеххьарча шерашка дукхагIа хиннай дарба дара-профилактически учреждениш. Уж Iалашъяь я вай ханарча эггара а дикагIча медицински техникаца. ДикагIа я диагностикан дарба дарен методаш. Дуккха а дукхагIа да больницашкара маьнгеш.

Революци хилалехь Нохч-ГIалгIайчене 150 маьнги бола военни госпиталь, 25 маьнги бола граждански больница мара яцар, 19 лори 25 медицински болхлои мара вацар. Цунга хьежжа кIезига яр молхаш а.

ХIанз цхьаккха юрт яц вайцига хIара денна советски медика кулг тIа ца кхоачаш!

Республике болх беш ва 2127 лори 6851 юккъера медицински болхлои, 10325 маьнги бола 80 больница, 27 поликлиника, 283 фельдшерско - акушерски пункт, 14 диспансер, 2760 моттиг йола 56 ясли, 1020 маьнги бола 8 санчасть я.

Республике бахача наьха унахцIено тоаяра гIулакха тIехь доккхий толамаш даьха накъабаьхкаб Нохч-ГIалгIайчен медицински болхлой шоай цIейна. Ховш ма-дарра медицине болх берех дукхагIбараш кхалнах ба, хIаьта кхалсагах иразе дола нана хилийтара чIоагIа йоакхо ю Коммунистически парте. КПСС XXIV съезде КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева аьлар: «Берашта кхетам балара, общественни вахара юкъе доккха дакъа лацар, салаIа а деша а йиш хилийтара, культура беркатага кхачийтара керда торонаш советски кхалсага хилийта лерхIаш я парте политика».

Ер шу ВIашагIкхийттача Къамий Организаце дIакхайкадаьд кхалсага Дунен халкъашта юкъера шу да аьнна. Цу тIа гIолла укх шерара медицински болхлой цIей чакхдоал «Кхалнаьхен берийн унахцIено лораяр» яха девиз а йолаш.

Б. КИНДАРОВ,
Нохч-ГIалгIай АССР унахцIено лораяра министра заместитель.

Тахани кхоанеи хургда

14 ИЮНЬ

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец. 10.00. Берашта йола «Спортивни унахцIено, спорт — ловзар» яха утренник. 11.00. Бераштен кагирхоштен дола «Замахо» яха кинотеатр. 12.00. Аттракционий городок. 14.00. Къахьегамхой самодеятельни художественни творчества Ерригсоюзни фестивала хьалхарча тура художественни самодеятельноста коллективай тIеххьара сводни концерт. 18.00. СалоIача ден лекторий. «Дега-сосудни лазараши цар профилактикен» яха лекци. 19.30. «Сага унахцIено» киноца тематически хьахьокхар.

Н. К. Крупская цIерагIара культура Дворец. 16.00. Халхараш ду майда. Кагирхоша салоIа сайре. 19.30. Аххавара кинолекторий. «Советашка хоржамаш дар дерригача халкъа гIулакх да» яха лекци. Хроникально - документальни фильмаш хьокхар.

С. М. Кирова цIерагIара культуран салаIарен парк. 10.00. Спортивни майда. ВолейболагIеи баскетболагIеи йола яхьаш. Парашютни вышка. Къонахча космонавтий клуба занятии. Парашютаца чуккхувсабалар хьахьеккар. 14.00. Ловзаргех ловза майда. Массовкаш, ловзараш, викторинаш. 17.30. «Конституционни бокъонаши советски граждананий декхараши» яха лекци. 19.00. Халхараш ду майда. Кагирхой халхарийн салаIарен сайре. 19.30. Баьццара театр. Дагестана иллен халхарен паччахьалкхен ансамбла концерт. 20.00. «Иштта саго паргIата садоаха кхыбола мохк бовзац сона» яха кинофестиваль.

15 ИЮНЬ

В. И. Ленина цIерагIара Дворец. 6.00. Парк. Радиоконцерт. Советски патриотически илли. 10.00. Аттракционий городок. 11.00. «Заманхо» яха берашткен кагирхоштен дола кинотеатр. 18.00. Заводской района харжархошта художественни самодеятельноста коллективаша оттаду концерт. 19.45. Хроникально-документальни фильмаш.

Н. К. Крупская цIерагIара Дворец. 10.00. Йоккха зал. Хроникально - документальни фильмаш. Н. К. Крупскайй цIерагIча Дворецa техникий театра берашта йола «Цогали пхьагалаши» яха спектакль. 12.30. Харжархошта дола художественни самодеятельноста коллективай концерт. 18.00. Халхарий аххавара майда. «Сигала бесара экспресс» яхача вокально-инструментальни фильмаш. 19.30. Художественни фильмаш. 20.00. Кагирхой салаIара сайре.

С. М. Кирова цIерагIара культуран салаIарен парк. РСФСР Нохч-ГIалгIай АССР-ен Лаккхехьарча Советашкен къахьегамхой депутатий Советашкен хоржамаш деча денна хетадь дола сакъердамаш. 10.00. Еррига аттракционаш. Зооуголок. ВолейболагIеи йоккхача теннисагIеи йола яхьаш. 14.00. Ловзаргех ловза майда, Массовкаш, ловзараш, викторинаш. 17.00. Музыкальни эстрада. Нохч-ГIалгIай Паччахьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт. 17.30. Кинолекторий. «Саг дукха вахийтара тIехь советски Iилмано лоттабу къовсам» яха лекци. 18.30. Кооперативни техникумен «Солнечный» яхача санаторен художественни самодеятельноста коллективай концерт. 19.00. Халхара майда. Концертен халхарен сайре. 20.00. «Дай мехка гIолла» яха кинофестиваль.

МАССАЗА А КИЙЧА Я

Лергех наушникаш а йоахкаш, унахочо са мишта доах хьожаш ладувгIаш я лор. Шозза-кхозза ладийгIачул тIехьагIа, йоах цо:

— Кхераме хIама дац. ТIехдаьнна шийла хий ма мала, лорале. Хьо-м къойа ва. Хьа организмо эккхорга лазар Iа Iайха новкъостал дойя. — Кхы саг вий цига, — медсестрага йист хилар из.

— Вац. Укханга а хьежай хьо-м, Зинаида Дмитриевна, балха ди йистедаьнначул тIехьагIа, — жоп делар медсестрас.

ХIаьтта хабар кхаьчар цхьа йоккха саг хала я, аьнна. КIаьдъеннай, салаIа деза са ца оалаш цига яхар Чернышева Зинаида Дмитриевна. Кхоза хилар из ший гаргара нах болча микрорайоне енача цу йоккхача сагага Щербаковайга хьажа яха. дарба деш.

Массаза а кийча хул Зинаида Дмитриевна унахочунга хьажа яха. Дийнахь а бус а гIоргья из шийгара дарба эша саг волча. Молхаша санна дарба дергдолаш, унахочун са паргIата доаккхаш безаме да цун багара доагIа дош а.

Iимерза, нахаца тарлуш, шийгара эша гIо-новкъостал де кийча йолаш хиларах еза из цунца балха болча лораша, медсестраша, кхычарна.

Шоай дикагIбола болхлой бувца Грозне № 7 йолча поликлиника партийни организаце секретарь лор Долинина Нина Петровна эттача, цо эггара хьалха цIи яьккхар Чернышевай.

— Саго сагах ала йиш йола цхьаккха а дикадар кходаь юхедита мегаргдоацаш я тха Зинаида Дмитриевна, — аьлар цо. — Из йолча дарба дайта венар чIоагIа раьза хиле дIаводa. Цун цIи яьккха цхьаккха саг леткьавац цо укхаза йоаккхача хана.

Цхьа шу а даьннадац Чернышевас хIанз ше йолча поликлинике лора болх бу. Бакъда дуккхача шерашка шоаща безаме цхьана болх бича санна дукха еза из цунцарча новкъосташта, коллектива.

Деррига ший вахар дIаденнад Чернышевас советски наьха унахцIено лораяра. Ер 26 шу да цо наха дарба ду. Сийлахь-боккха Дай-мехка тIом чакхбаьннача эггара халагIча шерашка дийша, 1949 шера йистеяьккхар цо Дагестански медицински институт. Цу хана денз хадданза наха дарба деш хьа а йоагIа. Дукхача моттигашка го баьхабац Зинаида Дмитриевнас. Цо эггара хьалха болх баьб Надтеречни районе, цул тIехьагIа массаза а Грозне 5-ча больнице балха хиннай мугIарера а цеховой а лор йолаш, тIаккха терапевтически отделене заведующи, ВКК председателa заместитель йолаш.

Цкъа яйзача коллективо атта дIайохийтаргйоацаш саг я Чернышева. ХIаьта хIанз цу больницера перевод яь яхийтай из ворхIагIча поликлинике.

Селлара беккхтокхамен цIенхаштан болз болх бешe а цунна ха корайоагIа общественни вахара юкъе дакъа лаца а. Цо болх беш яьккхача цхьанна а хана цхьа юкъара гIулакх кхоачаш ца деш хиннаяц Зинаида Дмитриевна. Надтеречни районе йолаш из райсовета депутат яр. ХIаьта пхелагIча больнице балха йолча хана Грозненски городской Совета депутат хиннай из. ХIанз из поликлиника месткома член, атеизма йолча лекторски группа председатель я. Белгалдаккха деза из кулгалде эттача денз лектораша къаьстта дикагIа болх беш хилар. Укх шера шоай коллективе цар йийшай массехк атеистически лекци, царца лораша Ужахова Бексолта Шайбане «Бусалба дын зератaшка ахарах бола эпидемиологически кхерам», Белаи Клавдия Степановнас «Берашта луш бола медико-атеистически кхетам,» Гапаев Эндербек Индарбековича «Бахача наха атеистически кхетам балара хьакъехьара медицински болхлой декхараш» яхараш а йолаш.

Цул совгIа, лораша атеистически беседаш ю поликлиникана юхе ядача техникумашка, школашка, бахача наха юкъе.

Чернышевас ший Iаьха опыт дIалу къонача лорашта, цо Iомабу керда лораш. ХIанз цо Iомаеш я цунца болх беш йола участкови медсестра Кухтина Валя. Ше санна нах дукха безаш, цар унахцIено лораяра ше кхо ца еш хила Iомаю цо из. ХIаьта Валяс ший наставницас беча хьехамагIа дика бу бахача наха юкъе беш бола профилактически болх, прививкаш ю, туберкулез долаш саг вий хьожаш тохкамаш ду.

— Нана санна дика я соца Зинаида Дмитриевна, — йоах Валяс.

Чернышева Зинаида Дмитриевна унахцIено лораяра отличник я. Болх дика барах цунна дуккхазза Сийлен грамоташ тиийнай, баркалаш кхайкадаьд.

Ю. ЮСУПОВ.

Форда тIа—салаIа

ДIадахача пIаьраска дийнахьа кхаь дийнахьа салаIа Каспийски форда йисте баха хилар Старогрозненски бурув деттача балхий управлене ткъаь иттегIа электромонтер. Форда тIа дIакхачалехьа экскурсанташ хилар Гудермесе, Дагестана столице — Махачкале. Цул тIехьагIа форда йисте салеIар тайп-тайпарча ловзарех ловзаш, лувчаш, чкъаьрий лувцаш.

СалоIаш хиннарашта юкъе вар линейщикий бригадир Владимир Бондаренко, Петр Курноскин, кхыбараш. СалаIа бахарашта мах боацаш лелае хоза автобус сиnаяр управлене.

А. ТИЩЕНКО.

ТIЕМА ВЕТЕРАНАШ

Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIема юкъе дакъа лоацаш хилар дукха кхалнах. Топ бе а елла тIом баьб цар. Бакъда цар керттера декхар дар чов хиннача бIухошта дарба дар. Из дора лораша, медсестраша, санитаркаша. Атта бацар цар медсанбаташка, тIем тIарча а эвако а госпиталашка беш хинна болх. ДогIа санна деттача пхорчашта кIалара доараxой хьакхахьа, царна операцеш е, дарба де дезар цар.

Царех дуккханешта Даьхено совгIаташ деннад. ТIом чакхбаьлча маьрша къахьега болабеннаб уж. Иштта бола медицински болхлой кIезига бац Грознерча машиннаькъа больнице а. Уж ба А. С. Волкова, Н. Г. Журбина, Н. Ф. Баландина, М. М. Гаврилина, З. Н. Чернавская, кхыбараш.

ТIом лаьттача шерашка шоай са ца кходеш човнаш хиннача вай бIухошта новкъостал а дарба а деш санна, хIанз шоай низ ца кхобеш къахьегамхой унахцIено лораеш ба уж.

С. ВОРОНИН.

СУРТАШ ТIА: М. М. Гаврилина, З Н. Чернавская, И. Ф. Баландина.
Н. БОРЩЕВСКЕ сурташ.

НАХА—ЛЕРТТIА ГIУЛАКХ

Укх тIеххьарча шерашка дикка тоаеннай района медицински учреждений материальни база, лакхъеннай наха деча медицински гIулакха культура. ДIадахача шера дика тоаяьча помещенешка болх бе йолаеннай эпидстанции тубдиспансери, хьайиллар цергаш етта лаборатори шийца йола стоматологически отделени. ТIой-Юртарча участкови больнице хьайиллар рентген-кабинет, шура кийчъю кухни, клинически лаборатори, кердача оборудованеца Iалашйир районни больница рентгенологически отделени, физиотерапиян дарбан физкультуран кабинеташ. Укх шера городе Назране хьайиллай кхалнаьха консультаци, районни больнице я травматологически, гинекологически, лергашта, къамаргашта, мераж дарба ду отделенеш, хьалъяь йоалаш латт административни корпус. Ер шу чакхдалалехьа ерригa районни а юрташкара а медицински учреждениеш вай ханарча медицински оборудованеца Iалашъергья, хIаьта Октябрьски цIей тIакхачале Iай болх бара кийчъяь а яргья.

Санитарни автопарк шерьяр бахьан долаш хIара денна дукхагIча наха гIулакх де йиш хул скори помоща станце. Районни больнице касталашка тхоай низаца хьалъе лерхI оаха гараж.

Бакъда чIоагIа ледара къоастадеш да Назране 250 маьнгий хургбола больницеи дийнахьа 600 сага гIулакх деш йола поликлиникеи хьалъяра дош. ХIаьта дукхагI йола фельдшерско-медицински пункташ лерттIа болх бара эша помещенеш йоацаш а бахача нахагара лаьцача цIеношка а я. Укх тIеххьарча 15 шера дукхьала цхьан ЖIайраха мара хьалъяьяц медпункта типовой помещени.

Района медицински учреждениешка кхоачамболлаш лораш ба. Царех юкъера медицински образовани йола дукхагIбараш Нохч-ГIалгIай медицински училища Назрановски филиале кийчбаь ба.

Цхьайтта къамах бола нах ба района медицински болхлой — гIалгIай, эрсий, нохчий, эрмалой, хIирий, гуржий, кхыбараш. Цхьан цIен дезал санна бaрт тайна баха а бах уж болх а бу цар.

Районе лоархIаш а сий деш а ба лораш Т. М. Томова, М. У. Хашагульгова, К. Р. Ужахов, Ф. М. Марзиева, Х. Х. Чемурзиев, Х. Г. Дударова, С. У. Дзампаева, А. И. Котиева, медицински болхлой А. В. Тамаева, Т. И. Албогачиева, Л. А. Муталиева, М. Э. Дипо, А. Г. Шикова, Д. М. Даурбекова, Л. Евлоева, кхыбараш.

Укх тIеххьарча шерашка къаьстта дукхагIа хул гIалгIаех бола медицински болхлой. Лакхера образовани йолаш 50 гаргга гIалгIай лор ва хIанз районе.

Лорий а медицински кхыча болхлой а говзал лакхъяра районни центральни больнице Iилма-практически конференцеш, семинараш ю. Министерстве еча семинарашка ухийт.

Бахача наха дикагIа ду медицински гIулакх. Профилактически болх дикагIа беш хиларах дукхагIа гучабоах цамогаш бола нах. ЦагIа бераш делга 20 процент совгIа кIезигденнад.

Б. АУШЕВ,
Назрановски районни больница керттерча лора организационно - методически балха заместитель.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ!
ЧАКХДОАЛАШ ЛАТТ 1975 ШЕРА 2-ча АХ ШЕРА «СЕРДАЛО»
ГАЗЕТА ЯЗЛУГА
Газета язлу бувзам ерригача отделенешка а промышленноста, транспорта, гIишлошъяча предприятешкарча, вешара заведенешкарча, колхозашкарча, совхозашкарча, учреждешкарча, общественни организацешкарча кепайозув доаржадеча общественни уполномоченнешка а гIолла.
ГАЗЕТ ЯЗДАРА МАХ ялх бетта—1 соми 56 кепиги.
ДИЦ МА ЛЕЛАШ «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ХАННАХЬА ЯЗЛЕ!

Редактора заместитель
М. М. ХАМХОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

14 ИЮНЬ

I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Босбола телевидени. IуйрIйнара гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Абвгдейка. 10.00 — Дай-ноаной, шоана. 10.30 — Босбола телевидени. Музеяшкен выставочни залашкен гIолла. «Дрезденски галерей гаиз». 11.00 — «Iуйрийнара почта» яха музыкальни программа. 11.30 — Босбола телевидени «Кожании мяч» яхача клуба приз яккха. 12.00 — Босбола телевидени. Паччахьалкхен Воронежски эрсий хора концерт РСФСР искусства заслуженни деятель, художественни деятель Чернышев. 13.00 — Босбола телевидени. Кхоана медицински болхлочун ди да. Передачане юкъе дакъа лоац СССР здравоохранене министра, академика Петровске. 13.30 — Медицински болхлой заявках дола концерт. 14.00 — «ДикагIа дола товараш дукхагIа». 14.30 — Берашта дола фильм. Телевизионни короткометражни художественни фильмай программа. 15.30 — Москва концертни залашка гIолла. Обозрени. 16.05 — Дай-мехка космонавтика оагIонаш. Передача дIаьху Советски Союза шозза турпала, СССР летчика-космонавта Рукавишникова. 16.45 — Босбола телевидени. Советски иллей концерт. 17.15 — Телевизорашка хьожарий хаттарашта жоп лу политически обозревателa Жуковс. 18.00 — Кхоана харжамаш да. Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретара Саломина выступлени. 18.00 — Харжархошта дола концерт. 18.40 — Босбола телевидени «Хьайбай дунен тIа». 19.40 — «Журавлинера ахка» яхача телевизионни художественни фильма премьера. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. Футболах йола СССР чемпионат Ленина цIерагI йолча центральни стадионера трансляци. 22.15 — Босбола телевидени. Оперетай сайре. 23.15 — Босбола телевидени. Баскетболах йола Европа чемпионат. МаIа нах. Югославера передача. Йистеьлча — кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

18.00 — Ленина цIерагI йолча культура Дворецa художественни самодеятельноста коллектива концерт. 19.00 — Кердадараш. 19.15 — Босбола телевидени. Мультфильмай программа. 18.40 — Документальни фильма кинозал.

15 ИЮНЬ

I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Босбола телевидени. Берашта йола IуйрIйнара гимнастика. 9.30 — Босбола телевидени. «Гургал бетта сахьат». 10.00 — Советски Союза гIулакх деш ва. 11.00 — Босбола телевидени Центральни телевиденен ерригсоюзни радион йоккхача берий хора концерт. 11.45 — Босбола телевидени. «Поэзия». Партех йола советски поэтий стихаш. 12.00 — «Музыкальни киоск». 13.30 — Кердадараш. 13.40 — Экрана тIа я кинокомеди. «Полосатый рейс» яха художественни фильм. 15.05 — Босбола телевидени. Советски мехка бераш. «КхолагIча классера сочинени» яха телевизионни документальни фильм. 15.40 — Босбола телевидени. «Дунен халкъашта юкъера панорама». 16.10 — Кердадараш. 16.20 — Босбола телевидени. «Кинониксбархой клуб». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «Сийлахь-йоккхача коталон деза ди» яха телевизионни документальни фильм. 19.05 — Телевизионни кердадарий ше къаьстта выпуск. 19.15 — Музыкальни пауза. 19.20 — Тахан медицински болхлочун ди да. Нохч-ГIалгIай АССР унахцIенон министра декхараш кхоачашдеча Кодзоевай выступлени. 19.30 — Босбола телевидени. Футболах йола СССР чемпионат. Киевера трансляци. Перерывах — «доазол дехьара хьаьший бIаргашца Советски Союз». 21.15 — «Ха». Информационни программа. 21.45 — «Са Даьхен иллеш». Центральни телевиденен Ерригсоюзни радион эстрадно - симфонически оркестра концерт. Союзни цIен колонни залера передача. 22.40 — Босбола телевидени. Баскетболах йола Европа чемпионат. МаIа нах. Югославера передача. Йистеьлча кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

13.30 — Пушкина цIерагI долча магнитогорски драмтеатра спектакль. 17.45 — Къилбаседа Кавказа халкъий творчество. «Дагестан» яхача иллейи халхарийи паччахьалкхен ансамбла выступлени. 18.45 — Документальни фильма кинозал. 19.05 — Сен-Санс шоллагIа концерт.

РАДИО

14 ИЮНЬ

6.30 — «Юртара вахар». Ялат чуэца доладеннад (нохчий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — Республикански газетий обзор (эрсий, гIалгIай меттала). 8.15 — Передачай программа. 8.25 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 8.55 — Ашараш. 14.00 — Нохч-ГIалгIай литература социалистически реализмах йола Сулаева беседа (эрсий меттала). 15.05 — Кхоана медицински болхлочун ди да (эрсий меттала). 15.15 — Эстрадни концерт (эрсий меттала). 15.40 — «Шейхий делал» яха Тутаева беседа (гIалгIай меттала). 16.00 — «Кавказа Iуйре» яха радиожурнал. 18.30 — «Иллеца доттагIал дарашта дола концерт» (нохчий меттала).

15 ИЮНЬ

7.10 — Республикански газетий обзор (эрсий, нохчий меттала). 7.25 — Хоамаш. 7.35 — Ашараш. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — Шоана дукха еза ашараш. 12.10 — «Хирурга кулгаш» яха очерк (нохчий меттала). 13.15 — «ЦIе сийгаш» яха пионерашта дешархоштен йола передача (гIалгIай меттала). 15.45 — Медицински болхлошта дола концерт (эрсий меттала). 16.30 — «Школьни глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 18.00 — Кердадача хоамий ше къаьстта йола выпуск (эрсий нохчий, гIалгIай меттала). 18.30 — Медицински болхлошта дола концерт дIахо дахьар (гIалгIай меттала).

ХАО'ТТАМ

Тахан республике гIоллен Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, делкъел тIехьагIа республика къулбехьа цхьан юккъа догIа а делхаш, ди а къувкъаш, малхбузехьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилен фегара температура республике гIолла 21—26, Грозне 23—25 градус йIовхал йолаш хилен тарлу. Кхоанен ломмеи дукхагIча даькъе кIезиг-дукха цкъаза ионагIо морхаш а йолаш, лоадама йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 5—10 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилен фегара температура бийсашка 12—17, деношка — 15 июне 20—25, 16 июне 24—29 градус йIовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехкто кхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культуран отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 11, (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря—3-34-38; отделов партийной жизни и культуры—3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30.

Газет арадувл шинарен, ереи, шоаттеи деноцна.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект, 7/84. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84. Заказ № 4258.